

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

>Retouradres Postbus 16375 2500 BJ Den Haag

De voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal
Postbus 20017
2500 EA DEN HAAG

Media en Creatieve Industrie

Rijnstraat 50
Den Haag
Postbus 16375
2500 BJ Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Contactpersoon

Onze referentie

62649949

Bijlagen

- 1) Voorziene bedragen per verzorgingsgebied vanaf 2028
- 2) Evaluatie bekostiging lokale publieke omroepen 2022-2024

Datum 27 mei 2026

Betreft Stand van zaken versterking lokale publieke omroepen en evaluatie
bekostiging lokale publieke omroepen 2022-2024

Lokale publieke omroepen zijn essentieel voor de samenleving. Ze vervullen een informerende, controlerende en verbindende functie in onze lokale gemeenschappen. Het kabinet blijft daarom inzetten op de versterking van lokale publieke omroepen. Dit is een belangrijk onderdeel van het integrale mediabeleid waar dit kabinet voor staat.¹

Met deze brief informeer ik uw Kamer over twee zaken. Ten eerste de stand van zaken van het wetsvoorstel ter versterking van de lokale publieke omroepen. In uitvoering van de motie-Ceder c.s. geef ik daarbij ook inzicht in de verwachte bedragen die voor de lokale omroepen beschikbaar zijn bij de voorziene start van het nieuwe stelsel in 2028.² Ook beschrijf ik de uitkomsten van een inventarisatie die de VNG heeft uitgevoerd over de (toekomstige) bekostiging van lokale publieke omroepen door gemeenten. Ten tweede informeer ik uw Kamer over de meest recente periodieke rapportage van het Commissariaat voor de Media (hierna: Commissariaat) over de bekostiging van lokale publieke omroepen in de periode 2022-2024.

Deze brief verstuur ik in identieke vorm naar de Tweede Kamer.

Stand van zaken wetsvoorstel en bekostiging lokale publieke omroepen

Stand van zaken en planning wetsvoorstel versterking lokale publieke omroepen
Ik heb het wetsvoorstel ter versterking van de lokale publieke omroepen (hierna: het wetsvoorstel) op 24 maart jl. aan de Tweede Kamer aangeboden.³ Met het pakket aan maatregelen in het wetsvoorstel beoog ik de uitvoering van de publieke media-opdracht door de lokale publieke omroepen fundamenteel te verstevigen. Dat doe ik onder meer door de bekostiging van de gemeenten over te brengen naar de mediabegroting, en aan het overgehevelde bedrag een structurele investering toe te voegen. Ook worden de gebieden waarvoor lokale publieke omroepen media-aanbod verzorgen groter, en in samenhang daarmee

¹ Kamerstukken II, 2025/26, 36800-VIII, nr. 148.

² Kamerstukken II, 2025/26, 36800-VIII, nr. 67.

³ Kamerstukken II, 2025/26, 36917.

gaat het aantal lokale publieke omroepen terug van ruim 220 nu naar maximaal 80 in de toekomst.

Onze referentie
62649949

Het streven is dat het nieuwe stelsel op 1 januari 2028 van start gaat. Zoals ik in een eerdere brief aan de Tweede Kamer schreef, is het daartoe noodzakelijk dat het wetsvoorstel uiterlijk op 1 november 2026 in werking treedt.⁴ Dit vanwege de voorbereidingen die nodig zijn in de aanloop naar het nieuwe stelsel.

Inzicht in toekomstige bekostiging lokale publieke omroepen

De afgelopen periode bleek dat er in de sector en, blijkens de genoemde motie-Ceder c.s., bij het parlement behoefte is aan meer inzicht in zowel het totaalbudget als de verwachte budgetten per lokaal verzorgingsgebied vanaf 1 januari 2028.

In het wetsvoorstel staat dat er per 1 januari 2028 een totaalbedrag is voorzien van circa € 31 miljoen. In mijn *Beleidsbrief 2026-2030* kondigde ik aan dat het kabinet dat bedrag ophoogt met een extra investering van € 3,4 miljoen.⁵ Het voorziene totaalbedrag per 1 januari 2028 komt daarmee op € 34,5 miljoen euro. Van dat totaalbedrag is per 2028 op basis van de huidige ramingen van de NLPO en het Commissariaat € 3,5 miljoen bestemd voor de verwachte structurele extra uitvoeringslasten voor de NLPO en het Commissariaat. Het resterende voorziene bedrag van circa € 31 miljoen is per 2028 bestemd voor de lokale publieke omroepen.

Vanaf 1 januari 2028 wordt dit voorziene totaalbudget van circa € 31 miljoen volgens een verdeelsleutel verdeeld over de lokale verzorgingsgebieden. Het wetsvoorstel beschrijft deze verdeelsleutel in algemene zin. In de consultatieversie van de bijbehorende aanpassing van het Mediabesluit 2008 staat de precieze uitwerking van de verdeelsleutel, evenals de voorgestelde indeling in 80 verzorgingsgebieden.⁶ Met deze variabelen (het totaalbudget, de verdeelsleutel en de indeling in verzorgingsgebieden) heb ik in bijgevoegde tabel een berekening gemaakt van het bedrag dat vanaf 1 januari 2028 jaarlijks voorzien is per lokaal verzorgingsgebied.

Ik hecht eraan te benadrukken dat dit een voorlopige berekening is, bedoeld om de sector en uw Kamer meer inzicht te geven in de voorziene bedragen per 1 januari 2028. Indien de Tweede Kamer en uw Kamer akkoord gaan met het wetsvoorstel, zal ik in een latere publicatie de bedragen per verzorgingsgebied actualiseren. Die later te publiceren bedragen zijn bedoeld voor (kandidaat-)lokale publieke omroepen om te gebruiken tijdens de aanwijzingsprocedure die na inwerkingtreding van de wet van start gaat.

De motie Ceder c.s. spreekt uit dat voorkomen moet worden dat lokale publieke omroepen vanaf 2028 per saldo minder ontvangen dan nu. Ook verzoekt de motie de regering om duidelijkheid te geven over hoe geborgd wordt dat lokale publieke omroepen over voldoende budget blijven beschikken. Het is begrijpelijk dat lokale publieke omroepen het voorziene budget vanuit het Rijk per 2028 vergelijken met

⁴ Kamerstukken II, 2025/26, 36917, nr. 5.

⁵ Kamerstukken II, 2025/26, 36800 VIII, nr. 148.

⁶ De wijziging van het Mediabesluit 2008 is eind 2025 in consultatie gebracht en wordt na aanvaarding van het wetsvoorstel door uw Kamer voorgelegd aan de Raad van State. Zie de wetgevingskalender: <https://wetgevingskalender.overheid.nl/Regeling/WGK026595>.

hun huidige begrotingen. En dan is niet uit te sluiten dat voor een lokale publieke omroep de huidige optelsom van de structurele bekostiging door gemeenten en eventuele aanvullende tijdelijke middelen vanuit gemeenten of bijvoorbeeld het Stimuleringsfonds voor de Journalistiek (hierna: SvdJ) hoger uitvalt dan het structurele bedrag dat per 2028 in een lokaal verzorgingsgebied beschikbaar is vanuit het Rijk.

Tegelijkertijd acht ik het van belang daar een nuancering bij te plaatsen. Aanvullende gemeentelijke subsidies zijn vaak tijdelijk van aard. Ook de subsidies van het SvdJ betreffen tijdelijke middelen. De subsidies van het SvdJ die sinds 2023 ingezet worden, hebben het karakter van een transitie subsidie, met als doel om lokale publieke omroepen in aanloop naar het nieuwe stelsel te ondersteunen bij hun professionalisering.⁷ De regeling van het SvdJ stopt met de start van het nieuwe stelsel per 1 januari 2028. Vanaf dat moment worden de bijbehorende middelen structureel verdeeld volgens de voorgestelde verdeelsleutel. Met andere woorden: de middelen die in de jaren 2023 tot en met 2027 nog tijdelijk ingezet worden via het SvdJ hebben dezelfde omvang en komen uit dezelfde bron als de structurele middelen die per 2028 volgens de verdeelsleutel verdeeld worden onder lokale publieke omroepen.

Het is daarom in mijn ogen passender om de toekomstige bekostiging vanuit het Rijk te vergelijken met de huidige, structurele bekostiging van lokale publieke omroepen door gemeenten. Op basis van de bijgevoegde meest recente cijfers van het Commissariaat bedroeg de structurele gemeentelijke bekostiging van lokale publieke omroepen in 2024 in totaal € 21,9 miljoen. De hoogte van de aanvullende gemeentelijke subsidies bedroeg in 2024 in totaal € 3,7 miljoen.⁸ Dat betekent dat de per 2028 voorziene bekostiging vanuit het Rijk van circa € 31 miljoen hoger ligt dan de optelsom van structurele en aanvullende bekostiging vanuit de gemeenten, op basis van de meest recente cijfers van het Commissariaat.

Bovendien is er in het nieuwe stelsel per 2028 meer voorspelbaarheid en continuïteit van de bekostiging voor lokale publieke omroepen dan nu het geval is. In het nieuwe stelsel is voor de start van de vijfjaarlijkse aanwijzingsprocedure voor ieder lokaal verzorgingsgebied duidelijk wat het voorziene beschikbare budget voor de gehele komende aanwijzingsprocedure van vijf jaar is. Daarentegen betrof in de periode 2022-2024 de bekostigingsperiode door gemeenten in gemiddeld 85% van de gevallen slechts één jaar.

Met het oog op bovenstaande zie ik het gehele pakket maatregelen uit het wetsvoorstel, inclusief de nieuwe bekostiging, als een stevige impuls voor de lokale publieke omroepen, en voorzie ik dat er vanaf 2028 in alle lokale verzorgingsgebieden genoeg budget is om de basis van 3 journalistieke fte mogelijk te maken die het SvdJ adviseert.⁹

Aanvullende bekostiging gemeenten in het nieuwe stelsel

⁷ Kamerstukken II, 2025/26, 36800 VIII, nr. 16, p. 8.

⁸ *Evaluatie bekostiging lokale publieke media-instellingen 2022-2024*, Commissariaat voor de Media, april 2026, p. 45.

⁹ *Eindevaluatie Pilot professionalisering lokale publieke mediadiensten*, SvdJ, april 2022.

De hoogte van de jaarlijkse bekostigingsbijdrage door gemeenten is niet vastgelegd in de Mediawet 2008. Wel geldt er vanuit de VNG een zogeheten richtsnoerbedrag per huishouden. In 2026 is het richtsnoerbedrag € 1,68 per huishouden. Gemeenten zorgen op dit moment op meerdere plekken voor aanvullende ondersteuning voor hun lokale publieke omroepen. Soms door ervoor te kiezen om meer te bekostigen dan het richtsnoerbedrag, soms door lokale omroepen met aanvullende projectsubsidies te helpen bij de transitie naar het nieuwe stelsel. Dat waardeert ik; gemeenten tonen daarmee betrokkenheid bij hun lokale omroep en vervullen zo een waardevolle rol bij de stelselherziening

Ik vind het van belang dat gemeenten ook in het nieuwe stelsel aanvullend op het Rijk kunnen blijven bekostigen. Daarom behouden zij in het nieuwe stelsel de mogelijkheid om financieel aanvullend bij te dragen aan hun lokale publieke omroep. Zo blijft er vanaf 2028 ruimte voor maatwerk, en kunnen gemeenten blijven inspelen op lokale omstandigheden en wensen, bovenop de solide basis die er vanuit het Rijk straks ligt.

De motie-Ceder c.s. verzoekt mij om in kaart te brengen in hoeverre gemeenten ook vanaf 2028 bereid blijven om aanvullend bij te dragen aan hun lokale publieke omroep. Hiertoe heeft de Vereniging Nederlandse Gemeenten (hierna: VNG) in overleg met mijn ministerie een enquête uitgezet onder alle gemeenten.

142 van de 342 gemeenten reageerden op de enquête. Van die gemeenten verwacht circa 16% in het nieuwe stelsel aanvullend te bekostigen, bovenop de bijdrage van het Rijk. Circa 45% verwacht niet aanvullend te bekostigen in het nieuwe stelsel. Circa 39% weet het nog niet. Relevant om hierbij te benoemen is dat uit het bijgevoegde rapport van het Commissariaat blijkt dat in 2024 25% van de gemeenten meer dan het richtsnoerbedrag toekenden aan hun lokale omroep. Met andere woorden: ook in 2024 leverde een relatief beperkt deel van de gemeenten een aanvullende bijdrage. Eveneens van belang om te melden is dat de enquête is uitgevoerd tijdens de vorige bestuursperiode van gemeenten, voorafgaand aan de gemeenteraadsverkiezingen van 18 maart jl.

Naast de enquête van de VNG staat mijn ministerie ook in contact met de VNG en individuele gemeenten. Uit die gesprekken blijkt dat gemeenten het van groot belang vinden om inzicht te krijgen in de voorziene bedragen vanuit het Rijk die vanaf 2028 per lokaal verzorgingsgebied beschikbaar zijn. Zij achten dat inzicht noodzakelijk alvorens zij tot besluitvorming overgaan over eventuele aanvullende bekostiging. Dat gewenste inzicht beoog ik met deze brief en de bijgevoegde tabel te bieden.

Ik ben gemeenten en de VNG dankbaar voor de samenwerking tot nu toe, en blijf de komende tijd in nauw overleg met hen over de overgang naar het nieuwe stelsel, en in het bijzonder de rol die gemeenten kunnen blijven spelen vanaf 2028.

Evaluatie bekostiging lokale publieke omroepen 2022-2024

Hierbij bied ik uw Kamer de evaluatie aan die het Commissariaat uitvoerde van de bekostiging van de lokale publieke omroepen gedurende de periode 2022-2024. U ontvangt deze evaluatie conform artikel 2.170b, vijfde lid, van de Mediawet 2008. Het Commissariaat voert deze evaluatie elke drie jaar uit. Hieronder beschrijf ik een aantal conclusies uit het rapport.

Eind 2024 verzorgden 225 lokale publieke omroepen het media-aanbod in 334 gemeenten. Als hierboven beschreven is de hoogte van de jaarlijkse bekostigingsbijdrage niet vastgelegd in de Mediawet 2008. Wel geldt er vanuit de VNG een richtsnoerbedrag per huishouden. In de periode 2022-2024 kende gemiddeld circa 42% van de gemeenten een relatief lage bijdrage toe (dat wil zeggen minder dan 95% van het richtsnoerbedrag). Dat was in de vorige periode van 2019-2021 gemiddeld 37% van de gemeenten.¹⁰ Een nuancering die het Commissariaat hierbij plaatst, is dat dit percentage in 2024 daalde naar 30%. Gemiddeld 22% van de gemeenten kende tijdens de evaluatieperiode een relatief hoge bijdrage toe (dat wil zeggen meer dan 105% van het richtsnoerbedrag). Dat was in de vorige periode van 2019-2021 gemiddeld 25% van de gemeenten. Als eerder benoemd betrof in de periode 2022-2024 de bekostigingsperiode door gemeenten in gemiddeld 85% van de gevallen slechts één jaar, ten opzichte van gemiddeld 83% van de gevallen in de periode 2019-2021.

Ook de financiële gezondheid van lokale publieke omroepen blijft een aandachtspunt, zo blijkt uit de evaluatie. Gedurende de evaluatieperiode werd de financiële positie van gemiddeld 31% van de lokale publieke omroepen als ongezond aangemerkt, ten opzichte van 25% in de vorige periode.

De resultaten van deze evaluatie onderstrepen de blijvende noodzaak en urgentie om onze lokale publieke omroepen te versterken. Dat doe ik met het wetsvoorstel dat momenteel in de Tweede Kamer ligt. Ik zie uit naar de verdere behandeling van het wetsvoorstel door het parlement.

De minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,

Rianne Letschert

¹⁰ Kamerstukken II, 2022/23, 32 827, nr. 282.

Bijlage: voorlopige ramingen van bedragen per lokaal verzorgingsgebied vanaf 1 januari 2028

Onze referentie
62649949

Gebruikmakend van de volgende variabelen:

- voorzien totaalbudget van circa € 31 miljoen per 2028 voor lokale publieke omroepen;
- verdeelsleutel als beschreven in consultatieversie Mediabesluit 2008¹¹;
- indeling als beschreven in consultatieversie van Mediabesluit 2008; en
- gebruikte CBS-gegevens met peildatum 2025.

Dit betreft een voorlopige berekening is, bedoeld om de sector en het parlement meer inzicht te geven in de voorziene bedragen per 1 januari 2028.

Verzorgingsgebied	Percentage totaalbudget	Geraamd bedrag per 2028
Almere	1,04%	€ 322.541
Alphen en omgeving	1,12%	€ 346.810
Amstelland	1,48%	€ 460.011
Amsterdam	2,94%	€ 911.418
Arnhem en De Liemers	1,71%	€ 529.208
Betuwe	1,54%	€ 477.227
Achterhoek	1,79%	€ 554.650
Baronie van Breda	1,72%	€ 534.069
De Bevelanden	1,15%	€ 356.302
De Friese Meren	0,82%	€ 253.545
De Kempen	1,33%	€ 412.264
De Meierij	1,66%	€ 513.072
De Peel	1,00%	€ 310.931
De Werven	1,15%	€ 356.779
Zuidwesthoek	1,34%	€ 416.921
Delft	1,12%	€ 346.145
Drechtsteden en Dordrecht	1,85%	€ 574.456
Duin- en Bollenstreek	1,08%	€ 335.116
Eemland	1,25%	€ 386.622
Eindhoven en omgeving	1,55%	€ 480.402
Flevopolder	0,96%	€ 297.356
Food Valley	1,37%	€ 424.163
Goeree-Overflakkee	0,86%	€ 266.159
Gooi- en Vechtstreek	1,30%	€ 403.744
Gouwe en Hollandse IJssel	1,51%	€ 467.478
Groningen Stad	1,11%	€ 344.090
Hart van Brabant	1,89%	€ 584.626
Vechtdal	1,11%	€ 343.383

¹¹ Zie de wetgevingskalender: <https://wetgevingskalender.overheid.nl/Regeling/WGK026595>.

Heuvelland Maastricht	1,31%	€ 404.797
Hoeksche Waard	1,10%	€ 341.725
IJmond	0,91%	€ 283.270
IJsseldelta	1,09%	€ 339.371
Kop van Noord-Holland	1,20%	€ 373.036
Land van Cuijk	0,93%	€ 287.332
Leeuwarden	0,89%	€ 274.387
Lekstroom	0,97%	€ 299.504
Midden-Groningen	0,79%	€ 246.117
Midden-Limburg	1,59%	€ 493.599
Noord- en Midden-Drenthe	1,15%	€ 357.960
Noord-Groningen	1,00%	€ 310.511
Noord-Kennemerland en Alkmaar	1,44%	€ 446.964
Noord-Limburg	1,68%	€ 522.154
Noordoost-Friesland	1,21%	€ 375.377
Noordoostpolder en Urk	0,79%	€ 243.567
Noord-Veluwe	1,45%	€ 448.178
Oost-Brabant	1,77%	€ 549.282
Oost-Groningen	0,93%	€ 287.058
Parkstad	1,32%	€ 409.755
Rijk van Nijmegen	1,87%	€ 578.388
Rijnland	1,42%	€ 440.028
Rotterdam	2,22%	€ 687.276
Salland	0,98%	€ 304.454
Schouwen-Duiveland	0,73%	€ 226.759
's-Gravenhage	1,92%	€ 593.708
Twente	2,37%	€ 733.795
Utrecht Stad	1,43%	€ 442.226
Utrechtse Heuvelrug	1,27%	€ 393.436
Vecht en Venen	0,92%	€ 285.437
Veenkoloniën	0,86%	€ 265.208
Veluwerand	1,51%	€ 468.469
Voorne-Putten	1,07%	€ 330.491
Waadhoeke en Harlingen	0,84%	€ 260.461
Waddeneilanden	0,78%	€ 241.102
Walcheren	0,99%	€ 307.403
Waterland	1,00%	€ 310.564
Waterweg-Noord	0,92%	€ 284.702
West-Brabant Zuid	1,16%	€ 359.235
Westelijke Mijnstreek	0,89%	€ 274.878
Westerkwartier	0,96%	€ 296.304
West-Friesland	1,29%	€ 401.217
Westland en Midden Delfland	0,96%	€ 296.130

Onze referentie

62649949

Zaanstreek	1,03%	€ 318.720
Zeeuws-Vlaanderen	1,13%	€ 350.325
Zoetermeer en omgeving	0,99%	€ 305.595
Zuid-Hollandse IJssel	0,94%	€ 292.501
Zuid-Kennemerland	1,19%	€ 368.672
Zuidoost-Drenthe	1,13%	€ 350.877
Zuidoost-Friesland	1,06%	€ 327.079
Zuidwest-Drenthe en Kop van Overijssel	1,03%	€ 318.612
Zuidwest-Friesland	0,91%	€ 282.511
Totaal	100,00%	€ 31.000.000

Onze referentie

62649949

Rapport

Evaluatie Bekostiging

Lokale Publieke

Media-Instellingen 2022-2024

Inhoud

Samenvatting	3
Inleiding	6
1 Samenstelling van het speelveld	7
2 Bevindingen uit de jaarlijkse toezichtcyclus	10
2.1 Informatieplicht en respons	11
2.2 Kwaliteit	11
2.3 Herkomst van middelen	12
2.4 Financiële gezondheid	13
3 Baten uit bekostiging	15
3.1 Absolute en relatieve bekostiging	16
3.2 Aanvullende gemeentelijke bijdragen	20
3.3 Continuïteit van de bekostiging	21
4 Baten uit (niet-gemeentelijke) subsidies	23
5 Lokaal toereikend media-aanbod	28
5.1 Financiering lokaal toereikend media-aanbod	29
6 Juridische procedures	30
7 Redactionele onafhankelijkheid	32
Conclusies	34
Bijlagen	36
Bijlage 1: Artikel 2.170b van de Mediawet 2008	36
Bijlage 2: Omvang van het speelveld	37
Bijlage 3: Bekostigingsbaten versus totale baten	38
Bijlage 4: Financiële positie lokale publieke media-instellingen	40
Bijlage 5: Financiële positie versus relatieve bekostiging	41
Bijlage 6: Verdeling relatieve bekostiging naar omvang gemeente	42
Colofon	43

Samenvatting

Het Commissariaat voor de Media (hierna: het Commissariaat) voert telkens na drie jaar een evaluatie uit van de bekostiging van de lokale publieke media-instellingen (hierna: de media-instellingen). Het Commissariaat voert deze periodieke evaluatie uit op verzoek van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (hierna: OCW).¹ De evaluatie brengt de doeltreffendheid en de effecten in beeld van de bekostiging van het functioneren van de media-instellingen. Dit rapport doet verslag van de evaluatie over de periode 2022-2024.

Het Commissariaat deelt zijn toezichthoudende taak met de gemeenten (vanuit hun bekostigings- en eventuele subsidierelatie) en niet-gemeentelijke subsidieverstrekkers (vanuit hun subsidierelatie). Gemeenten en subsidieverstrekkers hebben een toezichthoudende taak ten aanzien van een rechtmatige en doelmatige besteding van publieke middelen en de naleving van eventuele (bekostigings-/subsidie-)voorwaarden. Het Commissariaat richt zijn financieel-administratief toezicht primair op een transparante verantwoording over de exploitatie uit verschillende activiteiten. Dit toezicht draagt bij aan het bewaken en stimuleren van de toegang tot een onafhankelijk media-aanbod.

Samenstelling van het speelveld

Tijdens de evaluatieperiode waren per jaar gemiddeld 225 rechtspersonen als media-instelling aangewezen in 328 gemeenten. Het aandeel gemeenten met een aangewezen media-instelling is ten opzichte van de vorige evaluatieperiode met 1% fractioneel gestegen naar 96%. Het verzorgingsgebied van een media-instelling kan één of meer (streekomroep) gemeenten omvatten. Ten opzichte van de vorige evaluatie is het percentage streekomroepen met 2% gering gestegen naar 25%. Het gemiddeld aantal huishoudens per verzorgingsgebied is met 9% duidelijk gestegen naar 36.217. Met een aandeel van 46% verzorgt bijna de helft van alle media-instellingen het media-aanbod in een verzorgingsgebied met minder dan 20.000 huishoudens. Ondanks diverse initiatieven gericht op intensieve samenwerking hebben deze samenwerkingen tot op heden nog niet geleid tot fusies. Belemmerend werken onder meer de noodzakelijke afstemming van organisatorische, personele, technische en financiële aspecten, en het feit dat een aanwijzing als publieke media-instelling niet overdraagbaar is aan een andere rechtspersoon.

¹ Mediawet 2008, [artikel 2.170b, lid 5](#)

Bevindingen uit de jaarlijkse toezichtcyclus

De media-instellingen dienen jaarlijks een inhoudelijke en financiële verantwoording te overleggen aan het Commissariaat.² De gemiddelde jaarlijkse respons is met 1% gestegen naar 99%. Gemiddeld 71% van de media-instellingen haalde de deadline voor de jaarlijkse aanlevering, tegenover 68% in de vorige evaluatieperiode. De gestage kwaliteitsverbetering (op basis van tijdigheid, volledigheid en conformiteit) van de jaarlijkse financiële verantwoording, heeft zich tijdens de evaluatieperiode voortgezet.

De bekostigingsbijdrage, gemeentelijke subsidies en niet-gemeentelijke subsidies vormen tezamen 74% (tegenover 68%) van de gehele financiering. De grote hoeveelheid bekostigings- en subsidierelaties versnipperen het toezicht. Door 31% van de media-instellingen wordt de ambitie gehaald om naast de financiering uit publieke middelen, ten minste 40% van de totale financiering uit eigen inkomsten te laten bestaan. Hierdoor bestaat het risico dat media-instellingen bij het zoeken naar aanvullende financieringsbronnen de grenzen van compliance opzoeken. Dit vraagt om goede bekendheid met wet- en regelgeving en onderstreept het belang van adequaat toezicht op de naleving van de toepasselijke normenkaders.

In het geval van een streekomroep rust op de gemeenten binnen het verzorgingsgebied een gezamenlijke bekostigingsplicht. In de praktijk krijgt deze gezamenlijke verantwoordelijkheid echter beperkt invulling. Wanneer meerdere gemeenten ieder een relatief lage, maar gezamenlijk een substantiële bekostigingsbijdrage verstrekken, kan de media-instelling bij afzonderlijke gemeenten onder een lichter toezichtarrangement vallen, terwijl dit arrangement voor de totale bekostigingsbijdrage niet van toepassing is.

Baten uit bekostiging

In absolute zin, oftewel de vraag of bekostiging plaatsvindt, voldoet iedere gemeente aan de wettelijke bekostigingsplicht. In relatieve zin, oftewel of de hoogte van de bekostigingsbijdrage ten opzichte van het geldende richtsnoerbedrag, voldeed 58% van de gemeenten aan de bekostigingsplicht, tegenover 63% in de vorige evaluatieperiode. Aan het begin van de evaluatieperiode

vond een stijging plaats in het aandeel gemeenten dat een relatief lage bekostigingsbijdrage (minder dan 95% van het richtsnoerbedrag) verstrekke. Gedurende de evaluatieperiode daalde het aandeel gemeenten dat een relatief lage bekostigingsbijdrage verstrekke van 47% naar 30%.

Gemeenten richten het bekostigingsproces veelal in conform de gemeentelijke algemene subsidieverordening. In ruim twee derde (69%) van de gemeentelijke beschikkingen wordt de bekostigingsbijdrage aangeduid als subsidie. Formeel kwalificeert deze bijdrage echter niet als subsidie in de zin van de Algemene wet bestuursrecht (hierna: Awb). In overgrote meerderheid (83%) van de "subsidiebeschikkingen" wordt voor de "subsidievoorwaarden" verwezen naar de gemeentelijke algemene subsidieverordening.

De gemeentelijke beschikkingen zijn voor verbetering vatbaar bij het expliciet vastleggen van de berekeningsgrondslag en de gehanteerde berekeningsmethode, net als de periode en het doel van de bekostigingsbijdrage. Duidelijke vastlegging van deze elementen is essentieel voor een zorgvuldige besluitvorming, bevordert consistent beleid en vergroot de transparantie van het bekostigingsproces. Daarmee ontstaat een stabiele basis voor governance, risicobeheersing en compliance binnen de media-instelling. In 24% van de gemeentelijke beschikkingen (eerder 23%) ontbreken een grondslag en cijfermatige onderbouwing.

Uit de beoordeelde gemeentelijke beschikkingen blijkt dat de bijdrage regelmatig wordt verstrekt ter dekking van kosten van het media-aanbod, terwijl de wettelijke bekostigingsplicht ziet op de bekostiging van het functioneren van de media-instelling als geheel. De bekostigingsbijdrage heeft betrekking op alle kosten, voor zover niet op andere wijze gedekt, die direct verband houden met het verzorgen van de mediadienst, op zodanige wijze dat de continuïteit - van de bekostiging - van de mediadienst en het functioneren van de media-instelling zijn gewaarborgd. In de evaluatieperiode had desondanks 50% van de media-instellingen een negatief jaarresultaat, tegenover 36% in de voorgaande periode.

Gedurende de evaluatieperiode heeft een duidelijk deel van 9% (tegenover 10% tijdens de vorige periode) van de media-instellingen een negatief eigen vermogen. Hierdoor zijn de continuïteit van de organisatie en daarmee de uitvoering van de media-opdracht onzeker.

² Mediaregeling 2008, [artikel 11](#)

Baten uit gemeentelijke en niet-gemeentelijke subsidies

Naast de bekostiging spelen de gemeentelijke en niet-gemeentelijke subsidies met 24% een sterke rol in de totale financiering van de lokale publieke mediadiensten. De onderzochte periode laat een duidelijke structurele groei zien ten opzichte van de vorige periode, in de aanvullende gemeentelijke subsidies. Het gemiddeld aantal gemeenten dat subsidie verstrekt, is met 11% gestegen naar 102. De totale subsidiewaarde (gemiddeld per jaar) is met 109% gestegen naar € 3,8 miljoen. De gemiddelde aanvullende gemeentelijke subsidie is met 88% gestegen naar € 37.352. De gemeentelijke subsidies betreffen met name projectsubsidies. Uit de beoordeling van de gemeentelijke beschikkingen bleek dat het formuleren van specifieke, meetbare, acceptabele, realistische en tijdgebonden doelen geen vast onderdeel is van de besluitvorming.

Media-instellingen ervaren onduidelijkheid bij de administratieve verwerking van subsidies. Deze worden niet steeds aan de juiste periode (16%), voor het juiste bedrag (72%) of onder de juiste rubricering (16%) in de jaarrekening opgenomen. Voor de (verdere) professionalisering in 2024 hebben 84 media-instellingen (70 in samenwerkingsverband en 14 individueel) subsidie ter waarde van € 250.000 gevraagd en verleend gekregen door het Stimuleringsfonds voor de Journalistiek.

Continuïteit van de bekostiging

Voor de continuïteit en voorspelbaarheid kunnen gemeenten financiële bijdragen verlenen voor een periode van langer dan één jaar. Deze mogelijkheid geldt zowel voor de bekostigingsbijdrage op grond van de Mediawet als voor eventuele aanvullende subsidies. Het vooraf verlenen van een financiële bijdrage voor een periode langer dan één jaar staat tussentijdse verantwoording, toezicht en (gedeeltelijke) vaststelling niet in de weg. Het aandeel beschikkingen waarmee de bekostigingsbijdrage wordt verleend voor een periode langer dan één jaar is ten opzichte van de vorige evaluatie gering gedaald, van 17% naar 15%.

Financiële gezondheid

Gedurende de evaluatieperiode werd de financiële positie van gemiddeld 31% van de media-instellingen als ongezond aangemerkt, tegenover 25% in de voorgaande periode. Van aanvullend 4% van de media-instellingen werd de financiële positie beoordeeld als gezond, maar zorgelijk. Dit betekent een

lichte stijging ten opzichte van de vorige evaluatie, waarin 25% van de media-instellingen een ongezonde financiële positie had en 3% als gezond maar zorgelijk werd gekwalificeerd.

Voor media-instellingen met een verzorgingsgebied van 20.000 huishoudens of meer, lag, het aandeel met een ongezonde financiële positie in de huidige evaluatieperiode gemiddeld op 39% tegenover 29% in de vorige evaluatieperiode. Daarnaast werd bij 3% van deze media-instellingen (voorheen 2%) de financiële positie als gezond maar zorgelijk aangemerkt.

Lokaal toereikend media-aanbod

Zowel de media-instelling die om dekking van haar kosten verzoekt als de gemeente die de bekostigingsbijdrage verleent, heeft een motiveringsplicht ten aanzien van een concreet en toetsbaar geformuleerd doel en een deugdelijk onderbouwd bedrag. Van de media-instelling wordt verwacht dat zij inzichtelijk maakt op welke wijze invulling wordt gegeven aan de lokale media-opdracht en welke financiële middelen daarvoor noodzakelijk zijn. De gemeente moet op haar beurt controleerbaar motiveren dat het toegekende bedrag, in het bijzonder wanneer dit lager is dan de aanvraag of het richtsnoerbedrag per huishouden, in redelijke verhouding staat tot de te bekostigen activiteiten. Een zorgvuldige wederzijdse motivering draagt bij aan een professionele relatie tussen media-instellingen en gemeenten. Uit het onderzoek is niet gebleken dat het onderlinge overleg over de invulling van het lokaal toereikend media-aanbod en de bijbehorende bekostiging structureel tekortschiet. Wel is gebleken dat in ruim een kwart (27%) van de gemeentelijke beschikkingen met een relatief lage bekostigingsbijdrage een expliciete motivatie ontbreekt.

Redactionele onafhankelijkheid

Het media-aanbod moet onafhankelijk tot stand komen en vrij zijn van commerciële en politieke invloeden. Daarom mogen aan zowel de bekostigingsbijdrage als eventuele subsidies geen voorwaarden worden verbonden die in strijd zijn met de Mediawet. In de beoordeelde gemeentelijke beschikkingen zijn geen voorwaarden aangetroffen die de redactionele onafhankelijkheid beperken en daarmee strijdig zouden zijn met de Mediawet. De gestelde voorwaarden hebben met name betrekking op toestemmings- en verantwoordingseisen. Deze voorwaarden zijn overwegend algemeen van aard en kunnen bijdragen aan professionaliteit, (financiële) stabiliteit en onafhankelijkheid van de publieke mediadienst.

Inleiding

In de Mediawet staat dat gemeenten moeten zorgdragen voor de bekostiging van het functioneren van de media-instellingen.³ Aangezien de bekostiging op een wettelijk voorschrift berust, wordt periodiek verslag gedaan over de doeltreffendheid en de effecten van de regeling in de praktijk. De minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (hierna: OCW) stuurt telkens na drie jaar een verslag naar de Staten-Generaal. Op verzoek van de minister^{4:5} voert het Commissariaat deze evaluatie uit en rapporteert daarover aan OCW. Met deze evaluatie draagt het Commissariaat bij aan de professionaliteit, (financiële) stabiliteit en onafhankelijkheid van de publieke mediadienst op lokaal niveau.

Uitgangspunten van de evaluatie

De uitgangspunten voor de evaluatie vloeien in de eerste plaats voort uit de Mediawet. De bepalingen over bekostiging die in de Mediawet staan, staan in [Bijlage 1](#).

Aanvullend heeft de toenmalige minister van OCW nadere invulling gegeven aan de aspecten die voor de bekostigingsplicht relevant zijn:⁶

- De invloed van de bekostigingsbijdrage op de financiële gezondheid van de media-instellingen;
- De mate waarin gemeenten hebben voldaan aan de bekostigingsplicht, zowel in absolute zin (hebben gemeenten wel of geen bekostigingsbijdrage geleverd), als in relatieve zin (de hoogte van de bekostigingsbijdrage);
- Juridische procedures aangaande de bekostiging.

Onderwerpen van de evaluatie

Op basis van de voornoemde uitgangspunten heeft het Commissariaat zeven onderwerpen geformuleerd voor de evaluatie over de periode 2022-2024.

1. Samenstelling van het speelveld
2. Bevindingen uit de jaarlijkse toezichtcyclus
3. Baten uit bekostiging
 - a. Absolute en relatieve bekostiging
 - b. Bekostiging versus subsidies
 - c. Bekostiging en aanvullende gemeentelijke bijdragen
 - d. Continuïteit van de bekostiging
4. Baten uit niet-gemeentelijke subsidies
5. Lokaal toereikend media-aanbod
6. Juridische procedures
7. Redactionele onafhankelijkheid

3 Mediawet 2008, [artikel 2.170b](#)

4 Kamerstuk 32 827, nr. 29: Brief inzake Toekomst mediabeleid, dd. 05 december 2011

5 Ministerie van OCW ref. 521644: Brief inzake Lokale omroep, dd 15 november 2013

6 Kamerstuk 2011-2012 32827-29

1 Samenstelling van het speelveld

Een rechtspersoon kan het Commissariaat verzoeken om aangewezen te worden als publieke media-instelling. Per gemeente kan het Commissariaat maximaal één publieke media-instelling aanwijzen. Het verzorgingsgebied van één media-instelling kan één of meerdere gemeenten omvatten. Eind 2024 waren door het Commissariaat 222 lokale publieke media-instellingen aangewezen. Aanvullend verzorgden drie omroepen, van wie de aanwijzing van rechtswege was vervallen na afloop van de aanwijzingsperiode van vijf jaar, een mediadienst, in afwachting van besluitvorming over hun hernieuwde aanwijzingsaanvraag. Eind 2024 verzorgden 225 instellingen de mediadienst in 334 gemeenten. In de evaluatieperiode waren dat gemiddeld genomen 225 media-instellingen in 328 gemeenten. Ten opzichte van de vorige evaluatieperiode is een fractionele toename (1,15%-punt) zichtbaar in het percentage gemeenten waarvoor door het Commissariaat een media-instelling was aangewezen.

Gedurende de evaluatieperiode bedroeg de gemiddelde omvang van gemeenten met een aangewezen media-instelling hebben 24.818 huishoudens. De gemeenten zonder media-instelling hadden een gemiddelde omvang van 11.044 huishoudens. Gemeten naar het aantal huishoudens, zijn gemeenten zonder media-instelling substantieel kleiner dan de gemiddelde Nederlandse gemeente.

De afwezigheid van een media-instelling concentreert zich dus in relatief kleinschalige gemeenten. Hoewel dit patroon impliceert dat het aantal huishoudens dat direct wordt geraakt door de afwezigheid van een media-instelling beperkter is dan in grotere gemeenten, betekent dit niet dat de impact als zodanig gering is. Ook (mogelijk juist) in kleinere gemeenten kan de bereikbaarheid van een pluriform, onafhankelijk en veilig media-aanbod impact hebben. De impact van de aanwezigheid of afwezigheid van een publieke media-instelling wordt daarmee niet uitsluitend bepaald door de schaalgrootte, maar mede door de kwaliteit van de uitvoering, de mate van professionalisering en de specifieke behoeften binnen het verzorgingsgebied.

Wanneer een media-instelling is aangewezen voor meerdere gemeenten (een streekomroep), hebben de colleges van burgemeester en wethouders van deze gemeenten een gezamenlijke verantwoordelijkheid om voor bekostiging te zorgen.⁷

Tabel 1 Dekking

		2022 - 2024		2019 - 2021	
		Aantal	%	Aantal	%
Gemeenten	Met	328	96	336	95
	Zonder	14	4	19	5
	Totaal	343	100	354	100
Huishoudens	Met	8.148.867	98	7.983.135	98
	Zonder	166.750	2	202.550	2
	Totaal	8.315.617	100	8.185.686	100
Gem. aantal Huishoudens	Met	24.818		23.784	
	Zonder	11.044		10.870	
	Totaal	35.862		34.654	

Tabel 2 toont het aantal media-instellingen, gerangschikt naar het aantal gemeenten waarin zij tijdens de evaluatieperiode de publieke mediadienst verzorgen.

Tabel 2 Media-instellingen naar aantal gemeenten per verzorgingsgebied

	2022 - 2024				2019 - 2021			
	Instellingen		Gemeenten		Instellingen		Gemeenten	
1 gemeente	168	75%	168	51%	185	77%	185	55%
2 gemeenten	29	13%	59	18%	33	14%	65	19%
3 gemeenten	14	6%	42	13%	10	4%	31	9%
4 gemeenten	9	4%	37	11%	9	4%	36	11%
5 gemeenten	3	1%	15	5%	2	1%	12	3%
6 gemeenten	-	0%	-	0%	-	0%	-	0%
7 gemeenten	1	0%	7	2%	1	0%	7	2%
Totaal	225	100%	328	100%	240	100%	336	100%

Om te zorgen voor meer professionaliteit, stabiliteit en onafhankelijkheid, zal Nederland volgens het wetsvoorstel ter versterking van de publieke mediadienst op lokaal niveau, vanaf 2028 worden ingedeeld in maximaal tachtig lokale verzorgingsgebieden. In de aanloop naar deze wetswijziging vindt streekvorming plaats. Hoewel in verschillende streken al intensief wordt samengewerkt, is een fusie op dit moment nog niet gerealiseerd.

In het geval van streekvorming door fusie - zowel bij een juridische fusie door oprichting van een nieuwe stichting, als bij een fusie door overname van activa/passiva - doet zich het probleem voor dat de aanwijzing als publieke media-instelling niet overdraagbaar is. Een fusie leidt ertoe dat het Commissariaat voor het verzorgingsgebied een nieuwe aanwijzing moet afgeven. Voor het betreffende verzorgingsgebied wordt dan de aanwijzingsprocedure opengesteld, zodat ook andere gegadigden in aanmerking kunnen komen voor een aanwijzing. Vanwege het voorstel tot wijziging van de Mediawet (dat naar verwachting per 1 juli 2026 in werking zou treden) nam het Commissariaat sinds 1 juli 2025 geen aanvragen in behandeling voor aanwijzingen vanaf 1 juli 2026. Nu het wetgevingstraject vertraging heeft opgelopen, heeft het Commissariaat per 1 mei 2026 alsnog de procedures opengezet in de gemeenten waarin de aanwijzingen aflopen in de periode tussen 1 juli en 31 december 2026. Indien het wetsvoorstel in de huidige vorm wordt aangenomen op 1 november 2026, worden alle lopende aanwijzingen, verlengd tot 1 januari 2028.

Bij de vorming van een streekomroep op basis van samenwerking, zonder juridische fusie, behouden de betrokken rechtspersonen hun zelfstandige positie, waaronder de aanwijzing waarmee zij zijn belast met de publieke media-opdracht. De verplichtingen uit de Mediawet blijven daardoor volledig en afzonderlijk op iedere instelling van toepassing. Dit betreft onder meer de voorschriften inzake de verzorging van de publieke mediadienst, het voeren van een behoorlijke boekhouding en de jaarlijkse financiële verantwoordingsplicht.

Iedere media-instelling blijft zelfstandig verantwoordelijk voor een (inhoudelijke en financiële) verantwoording. Deze verantwoording vindt plaats aan het Commissariaat in het kader van het toezicht op de naleving van reclameregels, aan gemeenten voor hun toezicht op de besteding van de bekostigingsbijdrage en aan subsidieverstrekkers (waaronder gemeenten) voor het toezicht op een rechtmatige en doelmatige besteding en de naleving van subsidievoorwaarden.

Voor de driejaarlijkse evaluatie van de doeltreffendheid en effecten van de bekostiging maakt het Commissariaat gebruik van de jaarlijks ontvangen verantwoordingen van de media-instellingen. Op basis van deze afzonderlijk aangeleverde informatie kan niet worden vastgesteld hoeveel media-instellingen feitelijk, op basis van onderlinge samenwerking functioneren als streekomroepen.

⁷ Mediawet 2008, artikel 2.170b lid 3

Ten opzichte van de vorige evaluatieperiode nam de gemiddelde omvang van het verzorgingsgebied toe met 8,88% terwijl de omvang van een gemeente gemiddeld toenam met 4,36%. Daarbij moet worden opgemerkt dat het verzorgingsgebied van de helft (46,37%) van alle

media-instellingen kleiner is dan 20.000 huishoudens. Het totale verzorgingsgebied van deze 104 media-instellingen bestaat uit 214 gemeenten (65,08%) en 1.271.231 huishoudens (15,60%). Een gedetailleerde vergelijking over de jaren heen staat in [Bijlage 2](#).

Tabel 3 Gemiddelde omvang verzorgingsgebied (huishoudens) per categorie

Van	Tot		2022 - 2024	2019 - 2021	Vershil	%
-	10.000	Gemeenten	88	98	-10	-10%
		Media-Instellingen	32	39	-7	-18%
		Huishoudens	241.150	285.124	-43.975	-15%
		Gemiddeld	7.458	7.249	209	3%
10.000	20.000	Gemeenten	126	130	-4	-3%
		Media-Instellingen	72	80	-8	-10%
		Huishoudens	1.030.081	1.174.299	-144.218	-12%
		Gemiddeld	14.307	14.618	-311	-2%
20.000	50.000	Gemeenten	86	80	6	8%
		Media-Instellingen	76	80	-4	-5%
		Huishoudens	2.362.957	2.437.722	-74.765	-3%
		Gemiddeld	30.956	30.472	484	2%
50.000	100.000	Gemeenten	21	21	0	2%
		Media-Instellingen	34	32	2	6%
		Huishoudens	2.428.717	2.278.626	150.091	7%
		Gemiddeld	70.739	70.473	266	0%
100.000	=>	Gemeenten	7	7	0	5%
		Media-Instellingen	10	8	2	25%
		Huishoudens	2.085.963	1.807.425	278.538	15%
		Gemiddeld	208.596	225.928	-17.332	-8%
Totaal		Gemeenten	328	336	-7	-2%
		Media-Instellingen	225	240	-15	-6%
		Huishoudens	8.148.867	7.983.195	165.671	2%
		Gemiddeld	36.217	33.263	2.954	9%

2 Bevindingen uit de jaarlijkse toezichtcyclus

De media-instellingen moeten inzicht geven in de financiën die gaan over de verzorging van reclame- en telewinkelsboodschappen in het media-aanbod.⁸ Dit doen zij door het toezenden van de jaarrekening aan het Commissariaat.⁹ Voor het opstellen van de jaarlijkse financiële verantwoording moet gebruik worden gemaakt van het handboek financiële verantwoording (hierna: het handboek). Het handboek is door het Commissariaat opgesteld in overleg met de Organisatie van Lokale Omroepen Nederland (OLON) en de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG). Daarmee kan het handboek als normenkader worden gebruikt voor de verantwoording in het kader van de bekostiging en eventuele subsidiëring. In het handboek is bepaald dat bij de jaarrekening een bestuursverslag en de overige gegevens worden gevoegd.¹⁰ Deze documenten worden gezamenlijk ook wel aangeduid als de jaarstukken.

Het Commissariaat beoordeelt de kwaliteit van de door hem ontvangen jaarstukken. Op basis van de financiële informatie analyseert het Commissariaat de financiële positie van individuele media-instellingen en van de sector als geheel. Bevindingen uit het financieel-administratief toezicht gebruikt het Commissariaat om media-instellingen te informeren over de toepassing van wettelijke normen en, waar nodig, de naleving van deze normen (compliance) te bevorderen. De jaarstukken vormen daarnaast de basis voor de periodieke evaluatie van doeltreffendheid en de effecten van de bekostiging. De kwaliteit van de door de media-instellingen aangeleverde informatie bepaalt de bruikbaarheid voor zowel het reguliere financieel-administratief toezicht als de periodieke evaluatie op de bekostiging. Dit hoofdstuk behandelt de voornaamste bevindingen uit het financieel-administratief toezicht op de jaarstukken over de periode 2022-2024.

8 Mediawet 2008, artikel 2.93

9 Mediaregeling 2008, artikel 11: Jaarrekening

10 Overige gegevens bevatten ten minste een voorstel resultaatverwerking, gebeurtenissen na balansdatum en evt. een controleverklaring.

2.1 Informatieplicht en respons

Ieder jaar informeert het Commissariaat de media-instellingen over de verantwoordingsplicht en spant hij zich in om zo veel mogelijk jaarstukken tijdig te ontvangen. De verantwoordingsplicht geldt voor media-instellingen die in het betreffende verantwoordingsjaar reclame- of

telewinkelboodschappen hebben opgenomen in het media-aanbod. Gedurende de evaluatieperiode werd gemiddeld door 99,24% van de daartoe verplichte media-instellingen (vorige evaluatie: 98,16%) voldaan aan deze verplichting.

Tabel 4 Informatieplicht en respons

	2024		2023		2022		2022-2024		2019-2021	
Aanwijzingen	225		221		229		225		240	
Informatieplicht	220	98%	218	99%	222	97%	220	98%	236	98%
Respons	220	100%	216	99%	219	99%	218	99%	231	98%

2.2 Kwaliteit

Het Commissariaat beoordeelt de ontvangen informatie op basis van de kwaliteitseisen tijdigheid en volledigheid en stelt vast of deze is opgesteld conform het geldende normenkader. Dit normenkader is vastgelegd in het handboek en is gebaseerd op de Mediawet, het Mediabesluit, de Mediaregeling, Burgerlijk wetboek 2 en de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving.

In zijn algemeenheid geldt dat de kwaliteit van de informatie tijdens de evaluatieperiode opnieuw gestaag is toegenomen.

De jaarstukken worden eerder ontvangen waarbij minder stukken ontbreken en de informatie in toenemende mate voldoet aan de voorgeschreven bepalingen en modellen.

De media-instellingen moeten na afloop van het bekostigings-/verantwoordingsjaar, uiterlijk voor 1 juni de financiële verantwoording toezenden aan het Commissariaat. Van alle ontvangen jaarstukken, werd gemiddeld 70,99% (vorige evaluatie: 68,44%) op tijd ontvangen.

Tabel 5 Tijdigheid

	2024		2023		2022		2022-2024		2019-2021	
Voldaan per 31-05	158	72%	163	75%	144	66%	155	71%	158	68%
Voldaan per 31-12	220		216		219		218		231	

Hoewel steeds meer media-instellingen de jaarstukken eerder aanleveren, wordt door een sterk aandeel (29,01%) de formele deadline van 31 mei niet gehaald. Als redenen voor een niet tijdige aanlevering wordt veelal genoemd: **a)** de afhankelijkheid van vrijwilligers, **b)** de afhankelijkheid van een externe boekhouder of accountant, **c)** vakantie of ziekte.

Het komt geregeld voor dat de bij de eerste aanlevering, de ontvangen jaarstukken nog onvolledig zijn of niet volledig voldoen aan de voorschriften uit het handboek. Aanvullende informatieverzoeken worden doorgaans adequaat opgevolgd, waarna media-instellingen geconstateerde onjuistheden corrigeren en ontbrekende informatie alsnog aanleveren. Deze werkwijze blijkt in de praktijk effectief voor het vergroten van kennis bij de media-instellingen over hun informatieplicht en de rol en verwachtingen van het Commissariaat. Tijdens het contact worden geconstateerde bevindingen adequaat

opgevolgd waarbij ontbrekende stukken worden nagezonden en onjuistheden worden gecorrigeerd.

Welke aanvullende informatie een media-instelling naast het bestuursverslag en de jaarrekening moet aanleveren is afhankelijk van het totaal aan baten. Gedurende de evaluatieperiode bedroeg bij gemiddeld 18% van de media-instellingen het totaal aan gerealiseerde baten € 200.000 of meer. In dat geval moet de media-instelling een controleverklaring bij de jaarrekening overleggen. Media-instellingen waarvan het totaal aan gerealiseerde baten minder bedraagt dan € 200.000 zijn vrijgesteld voor een controleplicht. Gedurende de evaluatieperiode bedroeg bij 16% van de media-instellingen het totaal aan gerealiseerde baten van € 100.000 tot € 200.000. In dat geval moet de media-instelling een, door een accountant opgesteld rapport van feitelijke bevindingen of samenstellingsverklaring opnemen in de jaarstukken.

Ondanks een gestage verbetering in de volledigheid van de aangeleverde informatie ontbreken in 5% van de dossiers één of meerdere belangrijkste elementen, waaronder het bestuursverslag, de integriteitsverklaring, een kopie van de bekostigings-/subsidiebeschikkingen of specificaties bij de exploitatie. Bij de media-instellingen met een totaal aan baten € 100.000 of meer, of € 200.000 of meer blijkt uit de jaarrekening niet of deze is opgesteld voor of na resultaatverwerking (45%, respectievelijk 26%); worden bekostigingsbijdragen en subsidies onvoldoende gespecificeerd (27%, respectievelijk 14%) of ontbreken de overige gegevens (42%, respectievelijk 26%).

Voor media-instellingen met een totaal aan baten van € 200.000 of meer, blijkt het overleggen van een goedkeurende controleverklaring lastig uitvoerbaar. Tijdens de evaluatieperiode werd gemiddeld door 19% van de daartoe verplichte media-instellingen geen goedkeurende controleverklaring opgenomen in de jaarstukken. Voor het verantwoordingsjaar 2024 was dit aandeel opgelopen tot 24%.

2.3 Herkomst van middelen

Door middel van hun jaarrekeningen geven de media-instellingen inzicht in de exploitatie van reclame- en telewinkelboodschappen, activiteiten in het kader van de media-opdracht en nevenactiviteiten. Hieruit blijkt onder andere de mate waarin de media-instelling voor de financiering van de verschillende soorten activiteiten afhankelijk is van publieke middelen.

Volgens het convenant van stichting Nederlandse Lokale Publieke Omroepen (NLPO) en de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) (hierna: het convenant)¹¹ hebben media-instellingen de ambitie om de totale financiering minimaal voor 40% uit eigen (niet publieke) inkomsten te laten bestaan. Wanneer alleen de bekostigingsbaten als publieke financiering worden beschouwd, haalt 50% van de media-instellingen de gestelde ambitie. Wanneer ook (aanvullende) gemeentelijke subsidies worden meegewogen, haalt 36% van de media-instellingen de gestelde ambitie. Wanneer ook de niet-gemeentelijke subsidies worden meegeteld als publieke financiering, daalt dit percentage verder tot 32% van de media-instellingen.

Gedurende de evaluatieperiode bedroegen de totaal verantwoorde baten gemiddeld € 38,27 miljoen per jaar, tegenover € 31,01 miljoen in de voorgaande evaluatieperiode. De totale financiering, bestaat grotendeels (74% tegenover 68%) uit publieke financiering. Deze wordt gevormd door baten uit bekostiging (68% tegenover 78%), gemeentelijke subsidies (13% tegenover 8%) en overige subsidies (19% tegenover 14%). De totaal verantwoorde baten uit publieke middelen bedroegen gemiddeld € 28,43 miljoen per jaar, tegenover € 21,14 miljoen in de voorgaande evaluatieperiode.

Naast publieke middelen, werd financiering gevonden in private middelen, bestaande uit baten uit reclame (12% tegenover 13%), programma-gebonden bijdragen (7% tegenover 8%) en overige baten (5% tegenover 6%). De totale financiering uit eigen inkomsten bedroeg gemiddeld € 9,84 miljoen per jaar, tegenover € 9,87 miljoen in de voorgaande evaluatieperiode.

De ontwikkeling van de baten uit eigen inkomsten vertonen, ten opzichte van de vorige evaluatieperiode, een wisselend beeld. De gemiddeld verantwoorde baten uit reclame (+22% naar € 28.370); bijdragen van derden (+8% naar € 35.227) en bartering (+14% naar € 17.230) zijn in belangrijke mate gestegen. Daarentegen zijn de gemiddeld verantwoorde baten uit nevenactiviteiten (-/-40% naar € 14.397) en bijdragen van externe producenten (-/-42% naar € 10.050) procentueel aanzienlijk gedaald.

Bij een verdeling op basis van het aantal huishoudens in het verzorgingsgebied, lijken media-instellingen met een kleiner verzorgingsgebied (tot 20.000 huishoudens) meer dan gemiddeld effectief in het genereren van eigen inkomsten naast publieke inkomsten. Mogelijk ervaren de grotere lokale publieke media-instellingen meer "concurrentie" van regionale media-instellingen. Een vergelijking over de jaren heen staat in [Bijlage 3](#).

Tabel 6 Publieke/eigen inkomsten (gemiddeld per jaar)

Huishoudens	Publiek		Eigen		Totaal EUR
	EUR	%	EUR	%	
0 - 10.000	460.416	48%	492.254	52%	952.670
10.000 - 20.000	2.122.108	60%	1.385.833	40%	3.507.941
20.000 - 50.000	6.995.639	75%	2.356.439	25%	9.352.078
50.000 - 100.000	8.629.000	74%	3.069.152	26%	11.698.152
100.000 - =>	10.219.751	80%	2.538.479	20%	12.758.230
Totaal	28.426.913	74%	9.842.157	26%	38.269.070

¹¹ Vernieuwingsconvenant gemeenten-lokale omroepen 2015-2018 VNG/OLON/NLPO

2.4 Financiële gezondheid

De jaarlijkse (inhoudelijke en financiële) verantwoording van de afzonderlijke media-instellingen dient in de eerste plaats voor het toezicht op naleving van de reclameregels. Daarnaast geeft de informatie inzicht in de ontwikkeling van de financiële gezondheid van de media-instellingen en de sector als geheel. Deze financiële positie van een media-instelling wordt als gezond aangemerkt wanneer:

- De liquiditeitsratio 1 of meer bedraagt en
- De solvabiliteit hoger is dan 25%.

De financiële positie wordt als gezond, maar desondanks als zorgelijk aangemerkt, wanneer sprake is van een negatief resultaat van meer dan 75% van de omvang van het eigen vermogen. In dat geval is sprake van een aanzienlijke vermogensafname. Dit levert een risico op voor de financiële stabiliteit van de organisatie en de continuïteit van de uitoefening van de media-opdracht.

De financiële positie van een media-instelling vormt een signaal over de financiële robuustheid en mogelijke kwetsbaarheden die invloed kunnen hebben op de continuïteit en de feitelijke onafhankelijkheid bij de taakuitoefening. De financiële positie vormt op zichzelf geen directe maatstaf voor administratieve kwaliteit of (redactionele) onafhankelijkheid, maar vormt indirect wel een belangrijke indicator voor de beoordeling van governance, risicomanagement en compliance van de instelling. In samenhang met andere toezichtinformatie draagt dit inzicht bij aan een beoordeling van de mate waarin instellingen duurzaam en beheerst functioneren. Door de jaarstukken in samenhang te beoordelen ontstaat zicht op trends, ontwikkelingen en structurele kwetsbaarheden. Dit ondersteunt een tijdige signalering van risico's, draagt bij aan een evenwichtige beoordeling van individuele media-instellingen en maakt het mogelijk om gerichte interventies of ondersteuning te overwegen waar dat nodig blijkt.

Gedurende de evaluatieperiode werd de financiële positie van gemiddeld 30,75% van de media-instellingen als ongezond aangemerkt. Dit percentage ligt daarmee licht hoger dan in de voorgaande periode, waarin bij 25,03% van de media-instellingen sprake was van een ongezonde financiële positie. Binnen de huidige evaluatieperiode loopt dit percentage op van 25,33% in 2022 naar 31,22% in 2023 en 35,91% in 2024.

Tabel 7 Financiële positie (gemiddeld aantal)

Huishoudens		Kwalificatie	2022 - 2024		2019 - 2021	
			Aantal	%	Aantal	%
-	10.000	Gezond	26	81%	31	79%
		Gezond maar zorgelijk	1	2%	1	3%
		Ongezond	6	19%	8	21%
10.000	20.000	Gezond	57	80%	68	82%
		Gezond maar zorgelijk	4	6%	2	2%
		Ongezond	15	20%	15	18%
20.000	50.000	Gezond	53	70%	72	76%
		Gezond maar zorgelijk	4	5%	2	2%
		Ongezond	22	30%	23	24%
50.000	100.000	Gezond	15	44%	28	61%
		Gezond maar zorgelijk	0	1%	1	3%
		Ongezond	19	56%	18	39%
100.000	=>	Gezond	4	37%	6	57%
		Gezond maar zorgelijk	-	0%	0	3%
		Ongezond	6	63%	4	43%
Totaal		Gezond	155	69%	205	75%
		Gezond maar zorgelijk	9	4%	7	3%
		Ongezond	69	31%	68	25%

Een vergelijking over de verschillende jaren staat in Bijlage 4.

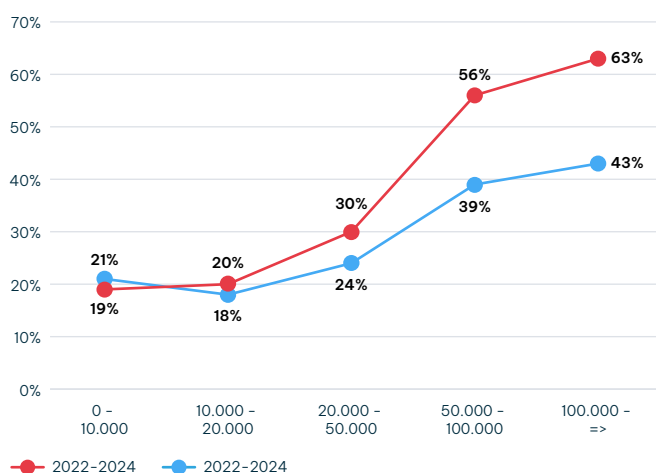
Over de evaluatieperiode realiseerde de helft (50,23%) van de media-instellingen een negatief jaarresultaat. Dit betekent een verslechtering ten opzichte van de voorgaande evaluatie, waarin gemiddeld ruim een derde (36,02%) van de media-instellingen een negatief jaarresultaat rapporteerde.

Een negatief jaarresultaat staat op gespannen voet met de bepaling uit de mediawet dat de bekostigingsbijdrage een vergoeding betreft van kosten die rechtstreeks samenhangen met het verzorgen van de mediadienst, voor zover die kosten niet op andere wijze zijn gedekt. Deze cijfers wijzen op een structurele financiële druk binnen de sector.

Over de evaluatieperiode heeft 8,70% (tegenover 9,80%) van de media-instellingen een negatief eigen vermogen verantwoord. Dit duidt op een structurele onevenwichtigheid tussen baten en lasten en vormt een reëel risico voor de continuïteit van de uitvoering van media-opdracht. Zonder tijdige en toereikende herstelmaatregelen kunnen de stichtingen hun verplichtingen op termijn niet zelfstandig blijven nakomen, wat de borging van de publieke taak onder druk zet. Deze situatie vraagt om nadrukkelijke aandacht van het bestuur, mede in het licht van de bestuurlijke verantwoordelijkheid voor een doelmatige en duurzame taakuitvoering.

De financiële positie blijkt een relatie te hebben met de omvang van het verzorgingsgebied. Uit de beschikbare informatie is gebleken dat met name media-instellingen met een groter verzorgingsgebied (die daardoor in absolute zin meer gemeentelijke bijdrage ontvangen) relatief vaker een ongezonde financiële positie hebben.

Figuur 1 Percentage PMI's met ongezonde fin. positie naar omvang verzorgingsgebied

Eén van de doelstellingen van deze evaluatie is het inventariseren van de invloed van de bekostigingsbijdrage op de financiële gezondheid van de media-instellingen. Gemeentelijke bijdragen (bestaande uit bekostiging en eventuele aanvullende subsidies) vormen de voornaamste inkomstenbron en beïnvloeden daarmee rechtstreeks het exploitatieresultaat en de financiële positie.

De financiële gezondheid hangt, naast de hoogte van de bekostiging, samen met de stabiliteit en voorspelbaarheid van toekomstige inkomstenbronnen en met de mate van afhankelijkheid van incidentele subsidies. Ook externe omgevingsfactoren spelen een rol, zoals beleidswijzigingen, marktdynamiek en veranderende maatschappelijke behoeften. Daarnaast beïnvloeden de doelmatigheid van bestedingen en de kwaliteit van budgettering in belangrijke mate de financiële positie.

Strategische keuzes bepalen eveneens de financiële weerbaarheid. Een media-instelling kan bijvoorbeeld bewust tijdelijk interen op vermogen ten behoeve van het verzorgen van de mediadienst, terwijl een andere organisatie juist vermogensvorming nastreeft ter borging van continuïteit van deze taakuitoefening. Zonder inzicht in beleid, risicobereidheid en meerjarenramingen laten dergelijke verschillen zich moeilijk duiden.

Het huidige financieel-administratief toezicht steunt op informatie uit het jaarverslag, de jaarrekening en overige informatie (waaronder de gemeentelijke beschikkingen). Deze bronnen bieden momenteel onvoldoende basis voor een integrale beoordeling van de financiële gezondheid van de media-instellingen in relatie tot (de omvang van) de bekostigingsbijdrage. Naar verwachting leidt de beoogde professionaliseringsinslag van de media-instellingen tot versterking van de administratieve organisatie, interne beheersing en governance, waardoor beter inzicht ontstaat in de financiële sturing en beheersing.

3 Baten uit bekostiging

Gemeenten hebben op grond van de Mediawet de taak om zorg te dragen voor de bekostiging van het functioneren van de publieke media-instellingen.¹² De bekostigingsbijdrage betreft een compensatie (vergoeding) van de kosten die rechtstreeks verband houden met het uitvoeren van de publieke media-opdracht: het verzorgen van de mediadienst.¹³

Eind 2024 verzorgden 225 omroepen (222 aangewezen publieke media-instellingen en drie gedoogconstructies) het media-aanbod in 334 gemeenten. Tijdens de evaluatieperiode bedroeg het gemiddeld aantal actieve omroepen 225, tegenover 240 in de voorafgaande periode. Door 219 van deze 225 media-instellingen (hiervoor 229/240) werden baten uit bekostiging verantwoord. Door 208 van deze 219 media-instellingen (hiervoor 214/229) werden de verantwoorde baten uit bekostiging onderbouwd door het toezenden van kopieën van de gemeentelijke (verlenings- en/of vaststellings-) beschikkingen. Per jaar zonden de media-instellingen gemiddeld 309 (hiervoor 311) beschikkingen. Over de gehele evaluatieperiode ontving en beoordeelde het Commissariaat 927 gemeentelijke documenten, tegenover 932 documenten in de voorafgaande periode.

12 Mediawet 2008a, [artikel 2.170b, eerste lid](#)

13 Mediawet 2008, [artikel 2.170b, tweede lid](#)

14 Algemene wet bestuursrecht, [artikel 3:46](#) en [artikel 3:47](#)

De hoogte van de jaarlijkse bekostigingsbijdrage is niet vastgelegd in de Mediawet. De Mediawet stelt echter dat de (alle) kosten die rechtstreeks verband houden met het verzorgen van de mediadienst (op zodanige wijze dat op lokaal niveau in een toereikend media-aanbod kan worden voorzien) vergoed moeten worden, voor zover deze niet op andere wijze zijn gedekt. De wettelijke bekostigingsplicht voorziet dus niet alleen in de dekking van kosten van het media-aanbod, maar in het functioneren van de media-instelling als geheel. Desondanks schrijft 50,23% (vorige periode 36,02%) van de media-instellingen rode cijfers.

De VNG adviseert voor de berekening van de bekostigingsbijdrage een richtsnoerbedrag per huishouden te hanteren. Tijdens de evaluatieperiode bedroeg het richtsnoerbedrag achtereenvolgens per jaar € 1,43; € 1,53 en € 1,57 per huishouden. Een gemeente moet haar besluit over het toekennen van een bekostigingsbijdrage baseren op een deugdelijke motivering en deze motivering vermelden bij de bekendmaking van het besluit.¹⁴ Door de variabelen en de berekeningswijze vast te leggen in de beschikking wordt transparantie geborgd, kan de media-instelling de berekening controleren en ontstaat een bruikbare basis voor eventueel bezwaar.

Uit de gemeentelijke beschikkingen blijkt echter dat een kwart van de gemeenten geen variabelen en/of berekeningswijze vastleggen in de beschikking.

Waar wel een grondslag wordt genoemd, is dit in 43,47% (vorige evaluatieperiode: 41,51%) van de gevallen een bekostiging op basis van het aantal huishoudens in de gemeente. In 3,41% (vorige evaluatieperiode: 5,17%) van de

gevallen is de hoogte van de bijdrage berekend op basis van het aantal woonruimten. Tot en met 2014 adviseerde de VNG een richtsnoerbedrag per woonruimte.

Tabel 8 Grondslag voor de bepaling van de bekostigingsbijdrage

	2024		2023		2022		2022-2024		2019-2021	
Geen Grondslag	63	20%	84	28%	76	25%	74	24%	71	23%
Indexatie / Vast bedrag	71	22%	77	25%	82	27%	77	25%	77	25%
Huishoudens	109	34%	102	33%	95	31%	102	33%	95	31%
Overige	73	23%	42	14%	53	17%	56	18%	68	22%
Totaal gem. documenten	316	100%	305	100%	306	100%	309	100%	311	100%

3.1 Absolute en relatieve bekostiging

De evaluatie van de bekostiging omvat zowel een absolute als een relatieve beoordeling. De absolute beoordeling richt zich op de vraag of gemeenten wel of geen bekostigingsbijdrage beschikbaar stellen. De relatieve beoordeling ziet op de

hoogte van de toegekende bekostigingsbijdrage in vergelijking met een bepaalde norm. Door beide invalshoeken te hanteren ontstaat een volledig beeld van de mate waarin gemeenten verantwoordelijkheid nemen voor de bekostiging.

Bekostiging in absolute zin

Uit de beschikbare informatie blijkt dat alle gemeenten in absolute zin voldoen aan de bekostigingsplicht.

Tabel 9 Absolute bekostiging

	2024		2023		2022		2022-2024		2019-2021	
Bekostiging	316	100%	305	100%	306	100%	309	100%	310	99%
Geen bekostiging	0	0%	0	0%	0	0%	-	0%	2	1%
Totaal	316	100%	305	100%	306	100%	309	100%	311	100%

Bekostiging in relatieve zin

Bij de evaluatie van de relatieve bekostiging wordt de hoogte van de jaarlijkse bekostigingsbijdrage vergeleken met het richtsnoerbedrag dat de VNG adviseert. De toegekende

bekostigingsbijdrage¹⁵ wordt gedeeld door het aantal huishoudens en vervolgens gedeeld door het richtsnoerbedrag per huishouden.

Tabel 10 Relatieve bekostiging

	2024		2023		2022		2022-2024		2019-2021	
Richtsnoerbedrag	1,57		1,53		1,43					
Lage bekostiging (< 0,95 R.S.)	94	30%	149	49%	143	47%	129	42%	115	37%
≈ Richtsnoer	143	45%	91	30%	103	34%	112	36%	119	38%
Hoge bekostiging (> 1,05 R.S.)	79	25%	65	21%	60	20%	68	22%	77	25%
Totaal	316	100%	305	100%	306	100%	309	100%	311	100%

¹⁵ Bekostiging op basis van Mediawet 2008, artikel 2.170b (exclusief eventuele aanvullende subsidies op basis van titel 4:2 Awb)

Ook in situaties waarin een gemeente de bekostigingsbijdrage berekent op basis van het richtsnoerbedrag en het aantal huishoudens, kunnen afwijkingen ontstaan door het gebruik van een andere gegevensbron, een afwijkende peildatum of afrondingsverschillen. Met een tolerantie­marge wordt de invloed van deze factoren beperkt. Voor het beoordelen van de relatieve bekostiging wordt aan beide zijden een tolerantie­marge van vijf procent gehanteerd. Van een relatief lage bekostigingsbijdrage is sprake wanneer de bijdrage per huishouden lager is dan 95% van het richtsnoerbedrag per huishouden. Van een relatief hoge bekostigingsbijdrage is sprake wanneer de toegekende bijdrage per huishouden, gedeeld door het richtsnoerbedrag per huishouden meer dan 105% bedraagt.

Ten opzichte van de voorgaande evaluatieperiode is het aandeel gemeenten dat een relatief lage bekostigingsbijdrage verstrekt, gemiddeld genomen toegenomen van 37% naar 42%. Dit wijst op het eerste gezicht op een ongunstige ontwikkeling. Binnen de huidige evaluatieperiode is echter sprake van een duidelijke omslag in 2022 en 2023 lag het aandeel gemeenten met een relatief lage bijdrage met respectievelijk 47% en 49% beduidend hoger. In 2024 is dit aandeel gedaald naar 30%, hetgeen gepaard gaat met een substantiële toename van het aandeel gemeenten dat een bijdrage verstrekt conform of boven het richtsnoerbedrag. De daling in 2024 valt samen met het moment waarop

gemeenten door de VNG intensiever zijn geïnformeerd over het richtsnoerbedrag en het bekostigingsproces. Dit kan erop wijzen dat deze interventie effect heeft gehad op de hoogte van de bekostigingsbijdrage. De VNG heeft de verwachting uitgesproken dat dit effect ook in 2025 merkbaar zal zijn. Tijdens de evaluatieperiode kenden gemiddeld 129 gemeenten (41,78%) een relatief lage bijdrage toe. Deze gemeenten telden gemiddeld 2.744.352 huishoudens. De theoretische bijdrage bedroeg gemiddeld € 4.143.972 per jaar. De werkelijke bijdrage bedroeg gemiddeld € 3.530.335 per jaar. De gemiddelde negatieve afwijking bedroeg € 4.769 per gemeente. Dit is 16,83% meer dan in de vorige evaluatieperiode.

Wanneer de informatie over de hoogte van de toegekende bekostigingsbijdrage wordt verdeeld naar omvang van de gemeenten (op basis van het aantal huishoudens), blijkt dat grotere gemeenten (vanaf ongeveer 40.000 huishoudens) vaker conform of boven het richtsnoerbedrag bekostigen. Een vergelijking over de jaren heen is opgenomen in [Bijlage 6](#).

In onderstaande tabel wordt de relatieve bekostigingsbijdrage (volgens de door de media-instellingen aangeleverde gemeentelijke beschikkingen) verdeeld naar categorie verzorgingsgebied (op basis van het aantal huishoudens). Wanneer in een categorie het percentage hoger ligt dan het totaal, is dit percentage gearceerd.

Tabel 11 Relatieve bekostigingsbijdrage naar omvang gemeente

2022-2024 Huishoudens		< 95 %		95 % - 105%		> 105%		Totaal Aantal
		Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	
0	10.000	36	45%	30	38%	14	17%	80
10.000	20.000	47	40%	45	38%	27	23%	118
20.000	30.000	25	47%	21	40%	7	13%	52
30.000	40.000	9	49%	6	32%	4	19%	19
40.000	50.000	3	29%	4	32%	4	38%	11
50.000	60.000	2	28%	2	28%	3	44%	6
60.000	70.000	1	27%	1	36%	1	36%	4
70.000	80.000	2	35%	1	24%	2	41%	6
80.000	90.000	1	38%	1	25%	1	38%	3
90.000	100.000	1	50%	1	38%	0	13%	3
100.000	=>	1	18%	1	9%	5	73%	7
Totaal		129	42%	112	36%	68	22%	309

Samenhang

Uit een correlatieanalyse blijkt een sterke samenhang¹⁶ tussen de omvang van een gemeente en de bekostigingsbijdrage per huishouden. Deze samenhang wordt echter in sterke mate beïnvloed door een beperkt aantal gemeenten. In 2024 werd deze samenhang positief beïnvloed door 24 gemeenten (8%) met een bovengemiddelde omvang en bovengemiddelde bekostigingsbijdrage per huishouden. De gemiddelde omvang van de 316 geëvalueerde gemeenten bedroeg 25.507 huishouden. De gemiddelde bekostigingsbijdrage bedroeg € 1,85 per huishouden. De 'bovengemiddelde' gemeenten telden gemiddeld 95.030 huishouden en de bekostigingsbijdrage van deze gemeenten bedroeg gemiddeld € 4,12 per huishouden.

Uit dezelfde correlatieanalyse volgt dat de correlatie tussen de omvang van de gemeente en de hoogte van de bekostigingsbijdrage per huishouden sterker¹⁷ is voor gemeenten met 50.000 of meer huishouden en zwakker¹⁸ voor gemeenten met minder dan 50.000 huishouden.

In tabel 12 worden de media-instellingen eerst ingedeeld in vijf categorieën op basis van het aantal huishouden in het verzorgingsgebied. Vervolgens wordt een onderscheid gemaakt tussen media-instellingen die een relatief lage, conforme of relatief hoge bekostigingsbijdrage toegekend kregen. Uit deze tabel valt geen directe correlatie af te leiden tussen de relatieve bekostigingsbijdrage en de financiële positie van een media-instelling. Een vergelijking over de jaren heen is opgenomen in [Bijlage 5](#).

Tabel 12 Financiële positie in relatie tot relatieve bekostiging

Huishoudens			Gezond				Ongezonder			
			2022 - 2024		2019 - 2021		2022 - 2024		2019 - 2021	
Van	Tot	Bekostiging	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%
-	10.000	< 95 % R.S.	12	47%	13	42%	2	33%	2	24%
		≈ Richtsnoer	8	30%	10	32%	2	28%	3	36%
		>= 105 % R.S.	6	23%	8	26%	2	39%	3	40%
		Totaal	26	100%	31	100%	6	100%	8	100%
10.000	20.000	< 95 % R.S.	20	34%	21	31%	6	41%	5	36%
		≈ Richtsnoer	23	41%	27	39%	4	25%	5	36%
		>= 105 % R.S.	14	25%	20	30%	5	34%	4	29%
		Totaal	57	100%	68	100%	15	100%	15	100%
20.000	50.000	< 95 % R.S.	28	53%	33	46%	6	25%	8	34%
		≈ Richtsnoer	15	29%	27	38%	10	43%	10	43%
		>= 105 % R.S.	9	18%	12	17%	7	31%	5	24%
		Totaal	53	100%	72	100%	22	100%	23	100%
50.000	100.000	< 95 % R.S.	7	49%	12	45%	7	34%	7	39%
		≈ Richtsnoer	5	31%	10	35%	5	28%	5	28%
		>= 105 % R.S.	3	20%	6	20%	7	38%	6	33%
		Totaal	15	100%	28	100%	19	100%	18	100%
100.000	=>	< 95 % R.S.	1	27%	1	24%	2	37%	3	62%
		≈ Richtsnoer	-	0%	-	0%	1	16%	-	0%
		>= 105 % R.S.	3	73%	4	76%	3	47%	2	38%
		Totaal	4	100%	6	100%	6	100%	4	100%
Totaal		< 95 % R.S.	68	44%	81	39%	23	33%	25	36%
		≈ Richtsnoer	51	33%	74	36%	21	31%	23	34%
		>= 105 % R.S.	35	23%	50	25%	25	36%	21	30%
		Totaal	155	100%	205	100%	69	100%	68	100%

¹⁶ Voor het verantwoordingsjaar 2024 bedraagt de Pearson-correlatie 0,4358.

¹⁷ Voor het verantwoordingsjaar 2024 bedraagt de Pearson-correlatie voor gemeenten met 50.000 huishouden of meer 0,5885.

¹⁸ Voor het verantwoordingsjaar 2024 bedraagt de Pearson-correlatie voor gemeenten met minder dan 50.000 huishouden 0,1828.

Hoewel de Mediawet geen vast bedrag of berekeningsmethode voorschrijft, adviseert de VNG een richtsnoerbedrag per huishouden. Gemeenten hebben beleidsruimte om bij het bepalen van de hoogte van de bekostigingsbijdrage van het richtsnoerbedrag af te wijken. Wanneer de kosten die verband houden met het verzorgen van de mediadienst, voor zover deze niet op andere wijze zijn gedekt, lager zijn dan het richtsnoerbedrag per huishouden, kan de bekostigingsbijdrage lager worden vastgesteld. Dit sluit aan bij staatssteunregels die voorschrijven dat overcompensatie niet is toegestaan.

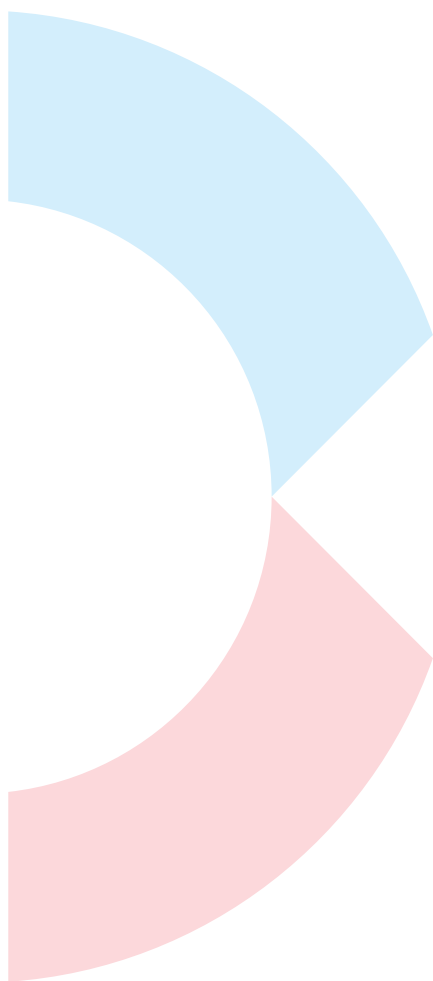
Het college van burgemeester en wethouders moet het besluit tot het verlenen van een bekostigingsbijdrage zorgvuldig

motiveren. Zeker wanneer sprake is van een lagere bijdrage dan door de media-instelling is verzocht of op basis van het richtsnoerbedrag per huishouden aannemelijk zou zijn, moeten de gehanteerde uitgangspunten, variabelen en berekeningsmethode expliciet in de beschikking worden vastgelegd.

Uit jurisprudentie volgt dat een het college van burgemeester en wethouders een negatieve afwijking van het gevraagde bedrag of het richtsnoerbedrag per huishouden, deugdelijk moet onderbouwen om te voldoen aan de bekostigingsplicht. Indien een gemeente een lagere bijdrage toekent zonder dat de grondslag en de wijze van berekening in de beschikking staan, ontbreekt een toereikende motivering voor deze afwijking.

Tabel 13 Lage bekostigingsbijdrage (< 95% X R.S.) zonder grondslag

	2024		2023		2022		2022-2024		2019-2021	
Bekostiging < richtsnoer	94		149		143		129		115	
Lage bekostiging zonder grondslag	24	26%	44	30%	37	26%	35	27%	27	23%

3.2 Aanvullende gemeentelijke bijdragen

Naast de in de Mediawet vastgelegde bekostigingsplicht, kunnen gemeenten aanvullende bijdragen verstrekken in de vorm van (incidentele) subsidies. Met deze subsidie-mogelijkheid kunnen gemeenten bijdragen aan lokale projecten of specifieke omstandigheden van de media-instellingen. Deze aanvullende subsidies kunnen de lokale (culturele) identiteit van een media-instelling waarborgen of versterken.

Ten opzichte van de voorgaande evaluatieperiode is het aantal gemeenten dat een aanvullende subsidie toekent, duidelijk toegenomen met 10,11%. Media-instellingen lijken de gemeenten effectiever te benaderen met een verzoek om aanvullende subsidies te verstrekken. Dit sluit aan op een aanbeveling van het Stimuleringsfonds voor de Journalistiek: overtuig gemeenten (en provincies) van de noodzaak om met extra middelen bij te dragen aan journalistieke verbreding.

Tabel 14 Additionele gemeentelijke bekostiging

Aantal gemeentes met additionele bekostiging	2022 - 2024				2019 - 2021			
	Aantal	%	(€ 1.000)		Aantal	%	(€ 1.000)	
Projectsubsidie	19	19%	1.132	30%	3	4%	179	10%
Onkosten	16	16%	628	17%	11	12%	119	7%
Aanvulling	5	5%	318	8%	7	7%	168	9%
Investeringssubsidie	7	7%	122	3%	19	21%	348	19%
Coronasteun	4	4%	168	4%	4	4%	93	5%
Overige / Ongedefinieerd	51	50%	1.436	38%	49	52%	918	50%
Totaal gem. documenten	102	100%	3.805	54%	92	100%	1.825	100%

Investeringssubsidies en projectsubsidies zijn structureel een belangrijke vorm van aanvullende financiering. Tijdens de evaluatieperiode is een verschuiving zichtbaar van algemenere investeringssubsidies naar meer specifieke projectsubsidies (gericht op professionalisering, samenwerking en streekvorming). Verschillende aanvullende bijdragen hebben betrekking op specifieke kostenposten zoals huisvestingslasten, personeelslasten of kosten voor het gebruik van de NLPO-MediaHub.

Uit de gemeentelijke beschikkingen blijkt niet altijd wat het specifieke doel is van de subsidie. Wanneer een doel wordt genoemd, gebeurt dit vaak in algemene termen, zoals onkostenvergoeding, aanvulling of waarderingssubsidie. Het formuleren van een specifiek, meetbaar, acceptabel, realistisch en tijdgebonden (SMART) doel vergemakkelijkt het toezicht door de subsidieverstrekker.

Enkele gemeenten kennen via de bekostigings-/subsidiebeschikking een aanvullende bijdrage toe voor specifieke producties. Een dergelijke koppeling kan de transparantie over de herkomst en besteding van publieke middelen onder druk zetten. Daarnaast verdraagt het opnemen van productieafspraken in de bekostigingsbeschikking zich niet met het uitgangspunt van een onafhankelijk media-aanbod dat vrij is van commerciële- en politieke invloeden.

Uit de analyse van de bekostigingsbeschikkingen is gebleken dat in gemiddeld vijf beschikkingen per jaar een bijdrage voor specifieke programma's was opgenomen, met een totale

waarde van € 61.911. Omgerekend betreft dit gemiddeld € 11.608 per media-instelling tegenover gemiddeld € 20.101 tijdens de voorgaande evaluatie.

Naast de bekostigingsbijdrage op basis van de Mediawet en eventuele aanvullende subsidies, kunnen gemeenten en media-instellingen onderling productie-overeenkomsten sluiten, bijvoorbeeld voor het uitzenden van gemeenteraadsvergaderingen, carnavalsoptochten of bloemencorso's. Financiële of andere op geld waardeerbare bijdragen, die worden verstrekt voor de totstandkoming of aankoop van een specifiek programma (onderdeel), ter bevordering of het (mede) mogelijk maken van de uitzending daarvan, worden aangemerkt als baten uit bijdragen van derden en zijn geen onderdeel van de bekostigingsbaten of subsidiebaten. De financiële afhandeling van deze overeenkomst moet op basis van facturatie plaatsvinden. Ook bij productieovereenkomsten geldt dat de redactionele onafhankelijkheid van de media-instelling moet worden gegarandeerd.

De gemeenten en provincies leveren de meeste bijdragen voor specifieke programma(-onderdelen). Tijdens de evaluatieperiode werd gemiddeld per jaar € 2.569.971 (t.o.v. € 2.513.819) aan baten uit bijdragen van derden verantwoord. Hiervan was 62,68% (t.o.v. 57,19%) afkomstig van een gemeente of provincie (met name voor het uitzenden van raadsvergaderingen). Het aantal productie-overeenkomst met een gemeente of provincie is met 8,33% duidelijk gestegen naar 56. De gemiddelde waarde van een overeenkomst is met 3,44% echter gering gestegen naar € 28.595.

3.3 Continuïteit van de bekostiging

De bekostiging moet op zodanige wijze plaatsvinden dat de continuïteit van de bekostiging is gewaarborgd.¹⁹ In de eerste plaats betekent dit dat het niveau van de bijdrage over de jaren heen niet te veel mag fluctueren. Daarnaast is het mogelijk om de bekostigingsbijdrage te verlenen voor een periode langer dan één jaar.

Fluctuatie

Tijdens de evaluatieperiode bedroeg de gemiddelde jaarlijkse bekostigingsbijdrage € 1,72 per huishouden. Dit is een toename van 13,87% ten opzichte van de voorgaande evaluatieperiode. Deze stijging is meer dan de 12,97% stijging van het richtsnoerbedrag van gemiddeld € 1,34 naar € 1,51 per huishouden.

De VNG publiceert jaarlijks een richtsnoerbedrag per huishouden voor de bekostiging van de media-instellingen. Dit bedrag wordt geïndexeerd op basis van de actuele raming van

loon- en prijsontwikkeling zoals geraamd door het Centraal Planbureau met het Centraal Economisch Plan. Dit is een stabiele basis voor de bekostiging.

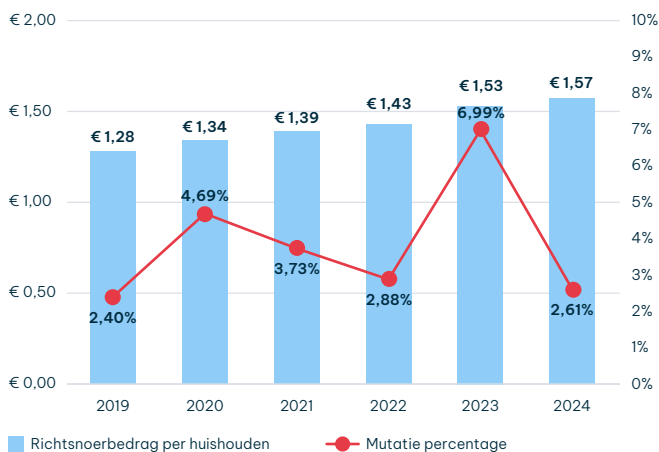
In de praktijk hanteren niet alle gemeenten het richtsnoerbedrag als uitgangspunt bij de vaststelling van de bijdrage, of passen zij het bedrag met vertraging toe. Daardoor ontstaat een uiteenlopend tempo waarin de indexatie doorwerkt in de feitelijke bekostiging. Deze vertraging kan leiden tot tijdelijke afwijkingen tussen de theoretische bekostiging op basis van het actuele richtsnoerbedrag en de daadwerkelijk verstrekte bijdragen. Dat effect wordt versterkt wanneer gemeenten meerjarige begrotingsafspraken hanteren of indexaties pas verwerken na formele vaststelling van het nieuwe richtsnoerbedrag.

Van jaar op jaar (over de periode 2019–2024) is sprake van een lichte fluctuatie (gemiddeld 4,63%) van de gemiddelde bekostigingsbijdrage per huishouden.

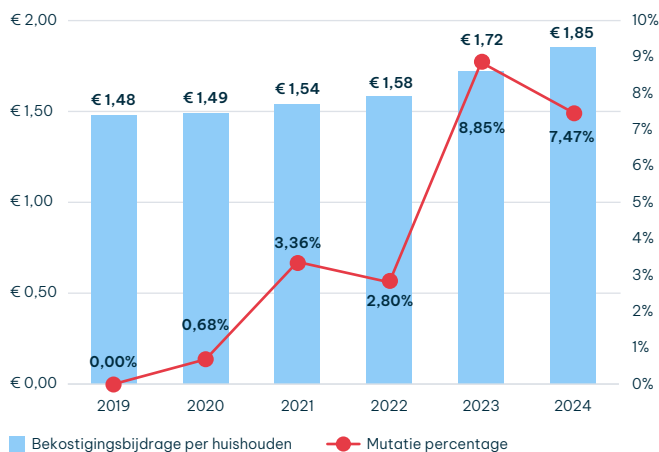
Tabel 15 Gemiddelde toegekende bekostigingsbijdrage per huishouden

Van	Tot	2024	2023	2022	2022-2024	2019-2021
-	10.000	1,59	1,50	1,43	1,51	1,38
10.000	20.000	1,79	1,63	1,49	1,64	1,43
20.000	50.000	1,87	1,79	1,59	1,75	1,50
50.000	100.000	2,40	2,24	2,00	2,21	1,86
100.000	=>	3,72	3,62	3,59	3,64	3,51
Totaal		1,85	1,72	1,58	1,72	1,51

Figuur 2 Fluctuatie richtsnoerbedrag per huishouden

Figuur 3 Fluctuatie gemiddelde toegekende bekostigingsbijdrage per huishouden

¹⁹ Mediawet 2008, artikel 2.170b lid 2

Bekostigingsperiode

Gemeenten mogen de bekostigingsbijdrage verlenen voor een periode van langer dan één jaar en deze periode bijvoorbeeld overeen laten komen met de looptijd van de aanwijzing van de media-instelling.

Bij een verlening voor meerdere jaren, kan in de beschikking worden opgenomen dat de ontvanger telkens na afloop van een gedeelte van het tijdvak (bijvoorbeeld jaarlijks) een verzoek tot tussentijdse vaststelling moet indienen.²⁰ Dit maakt het mogelijk om periodiek de voortgang te beoordelen en, indien daartoe aanleiding bestaat, de bevoorschotting tussentijds bij te stellen. Daarmee wordt het toezicht op een rechtmatige en doelmatige bestedingen en de naleving van bekostigings- of subsidievoorwaarden versterkt.

Een verlening voor meerdere jaren biedt voor beide partijen duidelijke voordelen. Voor de gemeente ondersteunt een meerjarige verlening een systematische monitoring van de doeltreffendheid en de effecten van de bijdrage. Daarnaast ontstaat voor de gemeente administratieve verlichting doordat minder volledige aanvraagrondes

noodzakelijk zijn. Daarnaast versterkt een langere looptijd de begrotingsplanning, inclusief een stabielere verplichtingen-administratie. Voor de media-instelling biedt een meerjarige verlening financiële voorspelbaarheid, waardoor structurele planning mogelijk wordt ten aanzien van technische en personele investeringen en uitgaven voor het programma-aanbod. Deze voorspelbaarheid beperkt de afhankelijkheid van jaarlijkse aanvraagprocedures en ondersteunt een robuuste bedrijfsvoering. Daarnaast ontstaat administratieve verlichting door een cyclische inrichting van begroting en verantwoording. Een meerjarige verlening draagt voor beide partijen bovendien bij aan een professionele en duurzame samenwerkingsrelatie.

Het aandeel gemeentelijke beschikkingen met een verlening voor meerdere jaren bleef ten opzichte van de vorige evaluatieperiode stabiel. Een belangrijke minderheid van de gemeenten geeft, door middel van de periode waarvoor zij deze bekostigingsbijdrage toekennen, een waarborg af over de continuïteit van de bekostiging.

Tabel 16 Bekostigingsperiode

Bekostigingsperiode / aantal gemeenten	2024		2023		2022		2022-2024		2019-2021	
Eén jaar	277	88%	258	85%	254	83%	263	85%	258	83%
Langer	39	12%	47	15%	52	17%	46	15%	53	17%
Totaal aantal gemeentelijke documenten	316	100%	305	100%	306	100%	309	100%	311	100%

²⁰ Algemene wet bestuursrecht, [artikel 4:44](#)

4 Baten uit (niet-gemeentelijke) subsidies

Naast de bekostigingsbijdrage vanuit het gemeentefonds, eventueel aangevuld met gemeentelijke subsidies, kunnen de media-instellingen subsidie aanvragen bij diverse publieke en private partijen.

Met het toenemen van het aantal subsidierelaties neemt ook de complexiteit van de financieringsstructuur toe. Heldere subsidieregelingen, zorgvuldige besluitvorming, transparante verantwoordingsverlichtingen en proportionele toetsingskaders kunnen bijdragen aan het beheersbaar houden van deze complexiteit. Een zorgvuldige besluitvorming²¹ en een inhoudelijk goed gemotiveerde²² beschikking zijn geen beleidsmatige voorkeuren, maar wettelijke vereisten.

Daarnaast is van belang dat in de verleningsbeschikking concreet wordt vastgelegd welk (bij voorkeur SMART geformuleerd) doel met de subsidie wordt beoogd, welke voorwaarden gelden en op welke wijze achteraf wordt beoordeeld of aan de verplichtingen is voldaan. Duidelijke vastlegging van deze elementen is essentieel voor een rechtmatige subsidieverlening en controleerbare uitvoering. Bij versnipperde financiering blijven afzonderlijke bijdragen per subsidieverstrekker vaak beperkt, terwijl het totaal aan publieke middelen substantieel kan zijn. Deze situatie leidt in de praktijk regelmatig tot toepassing van lichtere toezichtarrangementen per individuele financier, terwijl dit voor de totale bekostigingsbijdrage niet van toepassing is.

21 Algemene wet bestuursrecht, [artikel 3:2](#)

22 Algemene wet bestuursrecht, [artikel 3:46](#)

De baten uit niet-gemeentelijke subsidies zijn ten opzichte van de vorige evaluatieperiode fors gestegen. Een toenemend aantal media-instellingen heeft tijdens de evaluatieperiode, al dan niet in samenwerkingsverband, een subsidie aangevraagd

bij, en verstrekt gekregen van het Stimuleringsfonds voor de Journalistiek. Deze subsidieregeling speelt een dominante rol in de totale financiering van de lokale publieke mediadiensten.

Tabel 17 Baten uit niet-gemeentelijke subsidies

Fonds/Regeling	2024			2023			2022		
SvdJ - Professionalisering 2024	36	7.580.417	82%	2	203.183	4%			
SvdJ - Professionalisering 2023	3	(9.281)	0%	18	3.707.171	66%			
SvdJ - Regeling onderzoeksjournalistiek	5	232.567	3%	7	146.779	3%	6	165.969	3%
SvdJ - Overige	4	977.347	11%						
SvdJ - Pilot professionalisering					-		13	417.300	27%
SvdJ - Professionalisering				7	864.218	15%	2	400.000	7%
SvdJ - Innovatie				1	8.395	0%			
SvdJ - Steunfonds				1	44.826	1%	7	176.662	3%
Subtotaal Stimuleringsfonds	48	8.781.050	95%	36	4.974.572	89%	22	1.159.931	76%
Provinciën	5	92.971	1%	4	63.390	1%			
Gemeenten	1	70.000	1%	2	156.500	3%			
Overige	15	323.298	3%	13	407.443	7%	16	375.152	24%
Totaal	69	9.267.319	100%	55	5.601.905	100%	38	1.535.083	100%

Een transparante verantwoording van de verschillende subsidiestromen is van belang voor het inzicht in de herkomst, aard en voorwaarden van de ontvangen publieke middelen. Het handboek bepaalt dat in de toelichting op de winst- en verliesrekening de subsidiebaten worden gespecificeerd naar subsidieverstrekker, doel en voorwaarden, met vermelding van het incidentele dan wel structurele karakter. Bij een aanzienlijk deel van de onderzochte jaarstukken ontbreekt deze specificatie geheel of gedeeltelijk. Daardoor kan niet of slechts beperkt worden vastgesteld van welke subsidieverstrekker middelen zijn ontvangen, met welk doel zij zijn verstrekt en onder welke voorwaarden. Deze beperkte transparantie bemoeilijkt een volledig en systematisch toezicht op een rechtmatige en doelmatige besteding en de naleving van subsidievoorwaarden.

In 2020 adviseerden de Raad voor Cultuur en de Raad Openbaar Bestuur²³ om de basisfinanciering (bekostiging) te verleggen van de decentrale naar de centrale overheid, in lijn met de financiering van de regionale en landelijke publieke media-instellingen. Dit advies vindt zijn opvolging in het wetsvoorstel ter versterking van de publieke mediadiensten op lokaal niveau. Ter voorbereiding op de wetswijziging investeert OCW, door middel van een subsidieverstreking door het Stimuleringsfonds, in de professionaliteit, stabiliteit en onafhankelijkheid van de media-instellingen.

²³ ROB & RVC 11-2020: Lokale Media – Niet Te Missen

Subsidies voor verdere professionalisering, verstrekt door het Stimuleringsfonds

Aan het begin van de evaluatieperiode (28 februari 2022) eindigde de subsidieperiode (die begon op 1 maart 2020) van regeling 'pilot professionalisering lokale omroepen'. De pilot had als doel het verkrijgen van inzichten in de rol van media-instellingen in de lokale nieuwsvoorziening, de daarmee samenhangende kosten, de ideale organisatievorm en de financiering. Voor de pilot was in totaal € 4,85 miljoen beschikbaar. In totaal werd aan 20 initiatieven, waaraan 26 media-instellingen deelnamen, subsidie toegekend vanuit deze regeling.

Voor het jaar 2023 heeft OCW € 6,5 miljoen geïnvesteerd in (verdere) professionalisering en samenwerking. Hiervan is € 5,5 miljoen bedoeld voor subsidiering via de regeling 'Professionalisering Lokale Publieke Media-instellingen 2022-2023'. Doel van de regeling is het stimuleren van professionalisering van media-instellingen, met als doel de kwaliteit van het journalistiek handelen te waarborgen. Subsidiabel waren de kosten van werkzaamheden voor deze professionalisering, uitgevoerd in 2023. De subsidie bedroeg € 250.000 per aanvraag. Door het Stimuleringsfonds werd een bedrag van € 5,50 miljoen begroot (22 aanvragen x 250.000).²⁴ Als gevolg van een positief besluit op een bezwaarprocedure is uiteindelijk € 5,75 miljoen (23 aanvragen) gehonoreerd.²⁵

Voor het jaar 2024 werd een budget van € 9,5 miljoen beschikbaar gesteld aan het Stimuleringsfonds.²⁶ Uit dit budget werd subsidie verstrekt ter stimulering van de professionaliteit van de media-instellingen. Media-instellingen konden individueel (totaalbudget € 3,5 miljoen) of via een samenwerkingsverband (totaalbudget € 6,0 miljoen) subsidie aanvragen. Per toegekende aanvraag bedroeg het te verlenen bedrag € 250.000. Door het Stimuleringsfonds werd subsidie verleend aan 24 samenwerkingsverbanden (70 media-instellingen) en 14 individuele media-instellingen. In totaal werd voor € 9,5 miljoen ((24+14) x 250.000) subsidie verleend ter compensatie van kosten gemaakt in 2024.

Het Commissariaat ontvangt met enige regelmaat vragen over de subsidieverstrekking. Bevindingen uit het toezicht op de jaarlijkse financiële verantwoording bevestigen dat veel media-instellingen onduidelijkheid ervaren over het doel en

de periode van de subsidie, de omvang en de te hanteren rubricering. Om hieraan het hoofd te bieden geven zowel het Stimuleringsfonds als het Commissariaat informatie over de aanvraag, verwerking en verantwoording van de subsidies.

Een verleningsbeschikking maakt het voor de subsidieverlener mogelijk om, vooruitlopend op de vaststelling, voorschotten uit te betalen.²⁷ Het Stimuleringsfonds heeft de subsidie voor verdere professionalisering in 2024 in twee termijnen uitbetaald. Binnen vier weken na bekendmaking van het besluit tot subsidieverlening werd tachtig procent van het subsidiebedrag (0,8 x 250.000 = € 200.000) bij wijze van voorschot betaald. Als de subsidie overeenkomstig de verlening werd vastgesteld, werd het restant van twintig procent na het besluit tot subsidievaststelling uitbetaald.²⁸

Periode: Zodra de media-instelling de verleningsbeschikking ontvangt, ontstaat een voorwaardelijke aanspraak op het volledige subsidiebedrag. Deze beschikking creëert daarmee een vordering op de subsidieverstrekker ter grootte van het verleende bedrag en, ter weerspiegeling van de nog te realiseren bestedingsverplichting, een schuld onder de post "nog te besteden subsidies". De vordering weerspiegelt het recht op financiering, terwijl de schuld de verplichting tot besteding weergeeft, overeenkomstig met de subsidievoorwaarden. De subsidieregeling voorziet in de verstrekking van subsidie ter financiering van activiteiten die worden uitgevoerd in de periode van 1 januari tot en met 31 december van het komende jaar. Zodra de media-instelling de activiteiten uitvoert en daarmee subsidiabele kosten maakt, voldoet zij feitelijk aan (een deel van) de bestedingsvoorwaarden. De corresponderende schuld "nog te besteden subsidies" kan dan proportioneel worden afgeboekt ten gunste van de baten uit niet-gemeentelijke subsidie. Tegelijk moeten de gemaakte subsidiabele lasten in de desbetreffende kostencategorieën worden geboekt, zodat de baten en lasten op juiste wijze aan elkaar worden toegerekend volgens het matchingbeginsel. Uit het toezicht op de financiële verantwoording over 2024 bleek dat 84% van de gesubsidieerde media-instellingen (19 van de 24 samenwerkingsverbanden en 13 van de 14 individuele aanvragen) de voorwaardelijke aanspraak op de subsidie voor 2024 als een vordering op de beginbalans had opgenomen.

24 SvdJ: www.svdj.nl/nieuws/deze-46-lokale-omroeporganisaties-gaan-aan-de-slag-met-professionalisering/

25 Stimuleringsfonds voor de Journalistiek: Jaarverslag 2022

26 Staatscourant 19-10-2023: [Subsidieregeling professionalisering Lokale Publieke Media-instellingen 2023-2024](#) - artikel 1.3 Subsidieplafond

27 Algemene Wet Bestuursrecht, artikel 4:95

28 Staatscourant 19-10-2023: [Subsidieregeling professionalisering Lokale Publieke Media-instellingen 2023-2024](#) - artikel. 3.8 Bevoorschotting

Omvang: De subsidieregeling kent een vooraf vastgesteld plafond en deelplafonds voor individuele aanvragen en aanvragen van een samenwerkingsverband. Bovendien spreekt de regeling niet over een maximaal toe te kennen bedrag, maar over een vooraf vastgesteld bedrag van € 250.000 per aanvraag.²⁹ Hierdoor vervalt de flexibiliteit om de hoogte van het subsidiebedrag aan te passen. De subsidieverstrekker heeft zich gecommitteerd om, mits aan de voorwaarden wordt voldaan, het verleende subsidiebedrag vast te stellen.

Op grond van de verleningsbeschikking moet de media-instelling daarom een vordering op de balans opnemen ter waarde van € 250.000.

De voorwaarden gaan over de besteding en verantwoording, niet over het ontstaan van het recht. De nog niet bestede middelen vertegenwoordigen een verplichting tot besteding overeenkomstig de subsidiedoelinden. Boekhoudkundig ontstaat daarom tegenover de genoemde vordering een schuld ter waarde van € 250.000 inzake “nog te besteden subsidies” ter waarborging van de juiste presentatie van de voorwaardelijke aard van de subsidie. Uit de financiële verantwoording over 2024 is gebleken dat 28% van de gesubsidieerde media-instellingen met een vordering op de balans (5 van de 19 samenwerkingsverbanden en 4 van de 13 individuele aanvragen) het volledige subsidiebedrag als vordering op de beginbalans had opgenomen.

De overige media-instellingen namen een vordering op met de omvang van het voorschot van 80% van het verleende bedrag. De door deze media-instellingen aangedragen redenering is dat het te ontvangen voorschot van 80% een directe vordering oplevert en dat de resterende 20% nog onzeker is omdat nog moet worden vastgesteld dat aan de voorwaarden is voldaan. Deze redenering is onjuist, omdat de beschikking tot subsidieverlening een rechtens afdwingbare, voorwaardelijke aanspraak op het volledige bedrag van € 250.000 creëert. De betaling van 80% als voorschot betreft echter slechts de liquiditeitsfase, niet de omvang van het recht. De resterende 20% is niet onzeker, maar afhankelijk van naleving van voorwaarden die binnen de normale uitvoering van de subsidieregeling liggen. Zolang geen aanwijzingen bestaan dat de subsidie (gedeeltelijk) zal worden ingetrokken, is het redelijk het gehele bedrag als vordering te erkennen. Een lagere opname zou de financiële positie van de stichting onjuist weergeven.

Rubricering: Zodra de subsidiabele activiteiten zijn uitgevoerd en de bijbehorende kosten zijn gemaakt, moet op de balans, de schuld inzake “nog te besteden subsidies” worden afgeboekt ten gunste van de exploitatierekening. De richtlijnen voor de Jaarverslaggeving bieden de mogelijkheid om subsidies in de exploitatierekening te verantwoorden a) als een opbrengst (baten uit subsidies); of b) in aftrek op de gerelateerde kosten. Omwille van een transparante verantwoording over de besteding van publieke middelen heeft de eerste optie, de weergave als bate, de voorkeur. Het in mindering brengen op de lasten wordt hierbij afgeraden, omdat dit niet bijdraagt aan een heldere weergave. Deze benadering is bovendien in lijn met de wijze waarop ook andere baten (bijvoorbeeld uit nevenactiviteiten) gescheiden van de lasten worden verantwoord.

Uit het toezicht op de financiële verantwoording over 2024 is gebleken dat 84% van de gesubsidieerde initiatieven (19 van de 24 samenwerkingsverbanden en 13 van de 14 individuele aanvragen) over 2024 baten uit niet-gemeentelijke subsidies hebben verantwoord. Door 32% van de initiatieven werden subsidiebaten < € 250.000 verantwoord en door 3% (één samenwerkingsverband) werden subsidiebaten > € 250.000 verantwoord. Door 16% van de initiatieven (vijf samenwerkingsverbanden en één individuele aanvraag) werden geen baten uit niet-gemeentelijke subsidies verantwoord. Dit suggereert dat de betrokken media-instellingen de subsidiebaten direct ten laste van de subsidiabele lasten hebben verwerkt. Dit beperkt de transparantie over de herkomst en bestedingen van (publieke) middelen.

In het geval van een samenwerkingsverband moet de penvoerder door alle deelnemers zijn gemachtigd voor het indienen van de aanvraag, het ontvangen van voorschotten en het verrichten van terugbetalingen. De penvoerder voert namens het samenwerkingsverband alle correspondentie en draagt zorg voor de doorbetaling van de ontvangen gelden aan de deelnemers. In de samenwerkingsovereenkomst moet duidelijk worden vastgelegd hoe de overige samenwerkingspartners de penvoerder voorzien van informatie en hoe de kosten en risico's tussen de partners worden verdeeld. Uit de financiële verantwoording over 2024 blijkt dat slechts bij twee van de gezamenlijke aanvragen, de subsidiebaten worden verrekend tussen de samenwerkingspartners. De overeenkomst maakt onderdeel uit van de subsidieaanvraag bij het Stimuleringsfonds en niet van de financiële verantwoording aan het Commissariaat.

²⁹ Staatscourant 19-10-2023: [Subsidieregeling professionalisering Lokale Publieke Media-instellingen 2023-2024](#) - [artikel. 3.6](#) Subsidiehoogte

Het is niet aan het Commissariaat om te beoordelen of de samenwerkingsovereenkomst voldoende inzicht biedt in de verdeling van kosten en risico's tussen partners en of de gemaakte afspraken daadwerkelijk worden nageleefd door de samenwerkende partijen.

De media-instellingen leggen over de besteding van de subsidiegelden verantwoording af aan het Stimuleringsfonds, als onderdeel van de aanvraag om de subsidie vast te stellen. Voor zijn controle kan het Stimuleringsfonds een door hem aan te wijzen accountant³⁰ een onderzoek laten uitvoeren naar de rechtmatigheid van de besteding van de subsidie en een rapport van feitelijke bevindingen laten opstellen. In dit rapport stelt de accountant vast in hoeverre de opgevoerde kosten zoals beschreven in het format van het Stimuleringsfonds aansluiten op financiële administratie van de lokale publieke media-instelling.

Ontheffing

Door baten uit niet-gemeentelijke subsidies, geldt voor verschillende media-instellingen dat het totaal aan baten het normbedrag van € 100.000 of € 200.000 overstijgt. Hierdoor worden zij in een hogere categorie ingedeeld en gelden strengere regels voor de jaarlijkse financiële verantwoording. Bij een totaal aan baten van meer dan €200.000 wordt in het handboek een (goedkeurende) controleverklaring voorgeschreven als onderdeel van de aan te leveren jaarstukken. Een controle-opdracht gaat gepaard met extra administratieve en financiële lasten en technische uitdagingen.

- Media-instellingen die worden aangemerkt als micro-onderneming³¹ zijn juridisch vrijgesteld van de wettelijke controleplicht omdat de wetgever proportionaliteit heeft willen waarborgen tussen de omvang van een organisatie en de administratieve lasten die op haar rusten.

- Voor media-instellingen met een beperkt budget is het vaak lastig om een toereikende Administratieve Organisatie en Interne Beheersing (AO/IB) in te richten, omdat dit vraagt om voldoende administratieve capaciteit, functiescheiding, interne controles en structurele procesbewaking. Deze randvoorwaarden vergen tijd, expertise en middelen die in kleine organisaties doorgaans beperkt beschikbaar zijn. Hierdoor ontstaat snel een situatie waarin de accountant niet voldoende en geschikte controle-informatie kan krijgen. In zulke gevallen is een goedkeurende controleverklaring in de praktijk vaak niet haalbaar.
- In het eerste jaar van een controle-opdracht kan een accountant doorgaans geen goedkeurende controleverklaring afgeven, omdat de beginbalans niet kan worden gecontroleerd. Dit leidt op grond van de controlestandaarden tot een beperking in de controlewerkzaamheden die een goedkeurende verklaring uitsluit.
- Een controle-opdracht brengt substantiële kosten met zich mee, onder meer door de benodigde uren, specialistische werkzaamheden en wettelijke vereisten die een accountant moet volgen. Voor relatief kleine stichtingen leidt dit tot een relatief zware financiële last die geen directe meerwaarde oplevert voor de uitvoering van de publieke taak. Het inschakelen van een accountant voor een volledige controle kan daardoor uitmonden in een niet-doelmatige besteding van publieke middelen.

Bij subsidies met een eenmalig karakter en een specifiek doel is ontheffing van de verplichting tot het aanleveren van een controleverklaring verdedigbaar. Media-instellingen kunnen ontheffing vragen voor het aanleveren van een samenstellings- of controleverklaring wanneer zij van mening zijn dat de extra lasten niet doelmatig zijn. Om dit proces te vereenvoudigen worden sinds enkele jaren en in afwachting op de aangekondigde stelselwijziging, de niet-gemeentelijke subsidies niet meegeteld bij de categorie-indeling en het bepalen van de informatieplicht.

³⁰ Deskundigenonderzoek: [Burgerlijk Wetboek, artikel 2:393, lid 1](#)

³¹ Micro-onderneming: rechtspersonen die op grond van [artikel 2:395a BW](#) voldoen aan ten minste twee van de volgende drie criteria: eenbalanstotaal ≤ € 450.000, een netto-omzet ≤ € 900.000 en gemiddeld ≤ 10 werknemers

5 Lokaal toereikend media-aanbod

De wet schrijft voor dat de bekostiging op zodanige wijze moet geschieden dat op lokaal niveau in een toereikend media-aanbod kan worden voorzien.³² Een nadere toelichting op wat precies onder toereikend media-aanbod moet worden verstaan is echter niet gegeven. Op dit punt is terughoudendheid geboden omdat overheidsbemoeienis met media-inhoud zich niet goed verdraagt met het recht van media-instellingen om zelf in redactionele vrijheid de vorm en de inhoud van het media-aanbod te bepalen.

Een lokaal toereikend media-aanbod kan onderling variëren vanwege het verschil in de omvang, samenstelling en ontwikkeling van het verzorgingsgebied en de (personele, technische en financiële) mogelijkheden van de betrokken media-instellingen. Daarbij is het aan gemeenten en media-instellingen om, binnen de kaders van de Mediawet, te overleggen over de uitvoering van het beleid en de financiering van de media-instelling. In het convenant staan daarom nadere afspraken over de algemene uitgangspunten en kwaliteitscriteria van een lokaal toereikend media-aanbod.

Rekening houden met de redactionele autonomie van de media-instellingen komt hierbij onder meer tot uitdrukking in de bepaling dat voor gemeenten in de richting van media-instelling een bekostigingsplicht ontstaat zodra de gemeenteraad positief adviseert over de representativiteit van het orgaan dat het programmabeleid bepaalt (pbo). Ondanks dat titel 4:2 (subsidies) van de Awb niet van toepassing is, wordt in veel bekostigingsbeschikkingen verwezen naar art. 4:71 van de Awb => om de (financiële) stabiliteit van de ontvanger en de continuïteit van de uitoefening van activiteiten te waarborgen, moet de ontvanger voorafgaande toestemming vragen voor bepaalde belangrijke rechtshandelingen. Het Commissariaat kent een vergelijkbare bepaling. De media-instelling moet het Commissariaat onder andere informeren bij een significante wijziging in de samenstelling van het pbo. Het Commissariaat zal dan tussentijds advies van de gemeente(n) vragen, die moet beoordelen of dit nieuwe pbo representatief is.

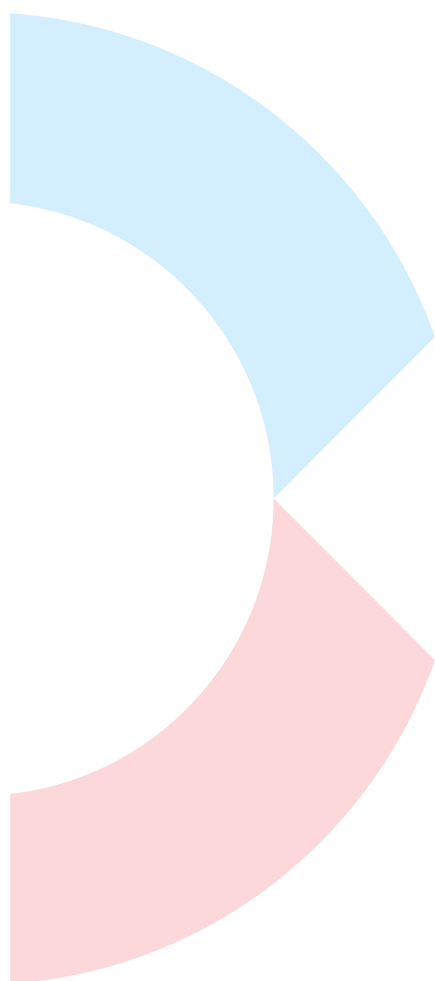
³² Mediawet 2008, [artikel 2.170b lid 2](#)

Over de periode 2022-2024 heeft het Commissariaat geen aanwijzingen gevonden dat de bekostigingsplicht van invloed is op de advisering over de representativiteit van het pbo door de gemeenteraden. Dit neemt niet weg dat bij de behandeling van het advies door de gemeenteraden, de bekostiging regelmatig onderwerp van gesprek is. De gemeenteraden zijn zich over het algemeen bewust dat een advies over het pbo, na aanwijzing van de media-instelling door het Commissariaat, leidt tot een bekostigingsplicht. Het Commissariaat heeft in enkele gevallen gezien dat in de advisering door de gemeenteraad, de bekostiging meeweegt waar het gaat om het uitspreken van een voorkeursadvies.

5.1 Financiering lokaal toereikend media-aanbod

Het is de verantwoordelijkheid van de media-instelling om in zijn aanvraag voor een bekostigingsbijdrage helder te onderbouwen dat de gevraagde bijdrage nodig is om op lokaal niveau een toereikend media-aanbod te kunnen verzorgen.³³ Vervolgens zal het gemeentebestuur, wanneer zij een lagere bijdrage wil toekennen dan door de media-instelling gevraagd, haar standpunt zorgvuldig moeten motiveren.

Zeker wanneer sprake is van een lagere bijdrage dan door de media-instelling is verzocht of op basis van het richtsnoerbedrag per huishouden aannemelijk zou zijn, moeten de gehanteerde uitgangspunten, variabelen en berekeningsmethode expliciet in de beschikking staan. Voor 2024 kenden 94 gemeenten een relatief lage bekostigingsbijdrage toe. In 24 van de beoordeelde gemeentelijke documenten (25,53%) waren de gehanteerde variabelen en berekeningsmethode niet opgenomen. Volgens de beschikkingen waarin deze informatie wel staat, werd de bekostigingsbijdrage met name berekend op basis van het aantal huishoudens (29%), indexatie (19%) of wooneenheden (10%), of werd een vast bedrag (23%) of een bedrag volgens de gemeentelijke begroting (6%) toegekend. De gehanteerde variabelen liepen uiteen van € 1,30 tot € 1,53 per huishouden; van € 1,30 tot € 1,50 per wooneenheid of anders. In geen van de beschikkingen werd aangetoond dat een lagere bijdrage dan gevraagd of volgens het richtsnoerbedrag per huishouden voldoende zou zijn om met de mediadienst verbonden kosten te compenseren. In acht beschikkingen met een relatief lage bekostigingsverlening, werd een gedeelte van de aanvraag afgewezen in verband met het subsidieplafond van de gemeente.

³³ Algemene wet bestuursrecht, [artikel 4:2](#)

6 Juridische procedures

Het Commissariaat is bekend met slechts één procedure tijdens de evaluatieperiode over de gemeente bekostigingsbijdrage.

De betreffende media-instelling ontving een beschikking naar aanleiding van het besluit van de gemeente tot het verlenen van de bekostigingsbijdrage voor 2024. De stichting heeft bezwaar gemaakt tegen dit besluit en heeft tegelijkertijd een verzoek om een voorlopige voorziening ingediend bij de voorzieningenrechter. Het bezwaar zag onder andere op het standpunt van de gemeente dat de bekostigingsbijdrage een vergoeding betreft voor kosten die rechtstreeks verband houden met het verzorgen van het media-aanbod in het huidige jaar, waardoor schulden uit voorgaande jaren niet als subsidiabele kosten mogen worden opgevoerd. De voorzieningenrechter heeft geconcludeerd dat de bekostigingsbijdrage op grond van de Mediawet ziet op de totstandkoming van media-aanbod. Tegelijkertijd benadrukte de voorzieningenrechter dat zich situaties kunnen voordoen waarin aflossing van schulden uit eerdere jaren met de bekostiging voor het huidige jaar toelaatbaar blijft. Volgens de voorzieningenrechter geldt dit uitsluitend voor schulden die de stichting niet kunnen worden verweten. Het college volgde dit standpunt en gaf aan dat het doel van de bekostigingsbijdrage voldoende duidelijk is.

Volgens de Mediawet heeft de bekostigingsbijdrage echter als doel om het functioneren van de lokale publieke media-instelling te bekostigen. Voor een media-instelling is het onmogelijk om de publieke media-opdracht – het verzorgen van een publieke mediadienst – uit te voeren zonder overheadkosten en zonder schuldenvorming. Overheadkosten vormen een onlosmakelijk onderdeel van de uitvoering van elke dienst. Daarnaast ontstaan tijdens de voorbereiding en uitvoering vrijwel altijd betalingsverplichtingen voordat inkomsten beschikbaar komen. Dit leidt tot tijdelijke schuldenposities die inherent zijn aan een normale bedrijfsvoering. De rechtmatigheid en doelmatigheid van de bestedingen wordt door de gemeente achteraf vastgesteld tijdens het vaststellingsbesluit. Wanneer uit deze beoordeling blijkt dat kosten geen rechtstreeks verband houden met het verzorgen van de publieke mediadienst en daardoor niet in aanmerking komen voor vergoeding, kan een lager vaststellingsbedrag worden bepaald voor het voorgaande jaar. Schulden uit eerdere jaren kunnen niet worden verrekend met een nieuwe bekostigingsbijdrage, omdat een bijdrage uitsluitend bedoeld is voor activiteiten in het tijdvak waarvoor de verlening plaatsvindt. Een nieuwe bekostigingsbijdrage heeft uitsluitend betrekking op toekomstige activiteiten en de daarmee verband houdende kosten. Verrekening met historische

schulden zou strijd opleveren met de besluitvorming over een aanvraag: het verlenen van een aanspraak op financiële middelen met het oog op bepaalde activiteiten van de aanvrager.

De voorzieningenrechter heeft geconcludeerd dat de bekostigingsbijdrage op grond van de Mediawet is bedoeld voor de totstandkoming van media-aanbod in het jaar waar de bekostiging op ziet. De aanwijzing door het Commissariaat van de stichting als publieke media-instelling geldt voor de duur van vijf jaar. In de Mediawet is niet vastgelegd dat de bekostigingsbijdrage bedoeld is voor de periode van één jaar. Wel moet de continuïteit van de bekostiging worden gewaarborgd. De continuïteit van de bekostiging moet de continuïteit van de uitvoering van de wettelijke taak waarborgen. De financiële context is daarom relevant voor de besluitvorming over de bekostigingsbijdrage.

Daarnaast verzocht de stichting om aanpassing van de hoogte van de voorschotten op basis van de liquiditeitsprognose, in plaats van betaling in twaalf gelijke termijnen. De voorzieningenrechter concludeerde dat de gemeente bevoegd blijft een verzoek tot wijziging van het betaalritme af te wijzen. De gemeente moet bij dit besluitvormingstraject echter wel alle noodzakelijke kennis van de relevante feiten en belangen betrekken. De financiële context kan het verdedigbaar maken dat de gemeente vasthoudt aan een betaalritme van twaalf gelijke termijnen. Volgens de voorzieningenrechter vormt het argument dat dit ritme bijdraagt aan betere borging van rechtmatigheid en doelmatigheid van de bestedingen een aanvaardbare motivering. Het college van de gemeente heeft aangegeven dit standpunt te volgen en heeft een verzoek tot wijziging van het betaalritme afgewezen.

In de Mediawet is niet vastgelegd dat de gemeente de bekostigingsbijdrage bij wijze van voorschot moet uitbetalen, en ook niet welk betaalritme hierbij gehanteerd moet worden. Echter, voor de landelijke publieke media-instellingen geldt dat de raad van bestuur van de NPO voorschotten op de bekostigingsbijdrage uitbetaalt.³⁴ Voor de regionale publieke media-instellingen geldt eveneens dat zij voorschotten op de bekostigingsbijdrage ontvangen.³⁵ Bij ministeriële regeling is vastgelegd dat deze instellingen voorschotten ontvangen in twaalf maandelijkse termijnen waarvan het Commissariaat de hoogte bepaalt, mede op basis van de begroting en indien nodig een liquiditeitsprognose van de betreffende instelling.³⁶ Een verzoek van een lokale publieke media-instelling aan de gemeente om het betaalritme van de voorschotten af te stemmen op de liquiditeitsprognose verlangt een zorgvuldige behandeling, terwijl een daaropvolgend besluit een deugdelijke en inzichtelijke motivering vereist.

In deze casus achtte het college van de betreffende gemeente de voorschriften en verplichtingen niet in strijd met de Mediawet. De voorschriften (o.a. dat kosten uit voorgaande boekjaren niet voor compensatie in aanmerking komen) geven volgens de gemeente een waarborg dat de gelden (uit de jaarlijks door haar verstrekte bekostigingsbijdrage) op een juiste en doelmatige manier worden ingezet, zonder dat deze is gericht op sturing van het media-aanbod. Bovendien acht het college het "voldoende duidelijk" waarvoor de bekostiging plaatsvindt.

34 Mediawet 2008, [artikel 2.157](#)

35 Mediawet 2008, [artikel 2.170, lid 8](#)

36 Mediaregeling 2008, [artikel 12a](#)

7 Redactionele onafhankelijkheid

De bekostigingsbijdrage dient ter compensatie van de kosten die rechtstreeks verband houden met het verzorgen van de publieke mediadienst. Deze mediadienst wordt gerealiseerd door het aanbieden van media-aanbod dat (onder andere) onafhankelijk is van commerciële invloeden en, behalve wanneer de Mediawet uitzonderingen toestaat, eveneens onafhankelijk is van overheidsinvloeden.

De onafhankelijkheid van het media-aanbod van overheidsinvloeden wordt geborgd doordat aan de bekostiging (hetzelfde geldt voor subsidies) geen voorschriften verbonden mogen worden die in strijd zijn met de Mediawet.³⁷ De VNG heeft in haar advies om de bekostiging uit te voeren volgens de *gemeentelijke algemene subsidieverordening* benadrukt dat deze verordening niet strijdig mag zijn met de Mediawet.³⁸

In zijn advies heeft de VNG modelconvenant opgenomen voor een meerjarige bekostigingsrelatie. Volgens dat model heeft een media-instelling van het college van burgemeester en wethouders voorafgaande toestemming nodig voor handelingen als bedoeld in artikel 4:71 van de Algemene wet bestuursrecht. Dit artikel bevat een stelsel van voorafgaande toestemmingsvereisten dat toeziet op

governance, risicomanagement en compliance binnen de gesubsidieerde organisatie. De subsidieontvanger behoeft voorafgaande toestemming voor besluiten zoals wijzigingen in zeggenschap, statuten, eigendom van registergoederen, krediet- en zekerheidsconstructies, tarifiering, ontbinding en insolventieprocedures. Het artikel is onderdeel van de subsidietitel van de Awb en daarom niet direct toepasbaar op de bekostiging. Echter, de toestemmingsvereisten richten zich primair op de professionaliteit, (financiële) stabiliteit en transparantie over de besluitvorming en niet op de pluriformiteit, onafhankelijkheid, toegankelijkheid en veiligheid van het media-aanbod. De strekking van het artikel is daarmee niet strijd met de Mediawet.

Naast een algemene verwijzing naar de gemeentelijke algemene subsidieverordeningen de hiervoor genoemde toestemmingsvereisten, staat in twee-derde (67,09%) van de gemeentelijke beschikkingen de verplichting dat de media-instelling achteraf een inhoudelijke en financiële verantwoording aan de gemeente moet overleggen. Deze verslaglegging vormt de basis voor de vaststelling van de verleende subsidie/bekostigingsbijdrage. De gemeente moet kunnen beoordelen of de activiteiten waarvoor middelen zijn

³⁷ Mediawet 2008, [artikel 2.170b lid 3](#)

³⁸ VNG: Beleidsinstrumenten gemeentelijke bekostiging lokale omroepen (03-2014)

verstrekkt daadwerkelijk zijn uitgevoerd en of de besteding voldoet aan de voorwaarden uit de beschikking en de toepasselijke regelgeving. Het inhoudelijke verslag toont aan in welke mate de beoogde activiteiten en resultaten zijn gerealiseerd. Het financiële verslag geeft inzicht in de baten en lasten van de verschillende (soorten) activiteiten en de rechtmatigheid van de uitgaven. De verantwoordingseisen zijn daarmee niet strijd met de Mediawet.

Toepassing van de gemeentelijke subsidieverordening kan leiden tot een gedifferentieerd toezichtarrangement, waarbij de omvang van de verleende bekostigingsbijdrage bepaalt welk niveau van controle en verantwoording geldt. Deze verordeningen hanteren in veel gevallen drempelbedragen: tot € 10.000; tot € 50.000; tot € 125.000; vanaf € 125.000.

Bij hogere financiële bijdragen verlangt de gemeente een uitgebreid controle- en verantwoordingspakket (bijvoorbeeld een activiteitenverslag, een gespecificeerde financiële verantwoording en in bepaalde gevallen een door een accountant opgesteld stuk). Bij lagere subsidies volstaat doorgaans een beperkte of vereenvoudigde verantwoording. Een financiële bijdrage tot € 10.000 wordt in veel gevallen direct of ambtshalve vastgesteld nadat de activiteiten moeten zijn verricht. Deze systematiek betekent dat bij lage bedragen slechts een beperkt toezichtinstrumentarium wordt ingezet. Dit geeft minder inzicht in de vraag of middelen doelmatig en rechtmatig zijn aangewend en of de ontvanger voldoet aan de gestelde voorwaarden. Een beperkte verantwoording kan risico's opleveren, zoals a) verminderde waarborgen voor een correcte naleving van voorwaarden uit de beschikking; b) minder zicht op de doelmatigheid van de bestedingen; c) beperkte mogelijkheden om vroegtijdig tekortkomingen of onrechtmatigheden te detecteren. Toepassen van een specifiek toezichtarrangement, afhankelijk van de omvang van de financiële bijdrage biedt een proportionele, maar niet altijd volledige waarborg voor rechtmatige en doelmatige besteding van publieke middelen.

Als een media-instelling is aangewezen voor twee of meer gemeenten (streekomroep), moeten de colleges van burgemeester en wethouders van de desbetreffende gemeenten gezamenlijk zorgen voor de bekostiging van het functioneren van de media-instelling. Uit de onderzochte gemeentelijke beschikkingen blijkt hiervan in de praktijk nauwelijks sprake. In enkele gevallen komen de beschikkingen qua structuur, terminologie, grondslag en voorwaarden wel overeen maar niet is gebleken dat deze gemeenten gezamenlijk invulling geven aan het bekostigingsproces. Ter illustratie: wanneer een media-instelling is aangewezen voor vijf gemeenten die ieder € 35.000 bijdragen in de bekostiging, kan het toezichtarrangement per gemeente bepalen dat een beperkte verantwoording volstaat. Wanneer deze gemeenten geen gezamenlijke invulling geven aan de bekostigingsplicht en bijbehorende toezichttaak, blijft het toezicht op een rechtmatige en doelmatige besteding van in totaal € 175.000 gefragmenteerd en relatief beperkt. Wanneer dezelfde media-instelling daarentegen zou zijn aangewezen voor één gemeente die een bekostigingsbijdrage van € 175.000 verstrekt, dan kan op grond van de gemeentelijke subsidieverordening een zwaarder toezichtarrangement gelden, met meer uitgebreide verantwoordingsverplichtingen.

In een enkel geval wordt door een bekostigende gemeente aan de media-instelling gevraagd om informatie te overleggen die de relevantie van de media-instelling kan staven. Via de beschikking wordt bijvoorbeeld om kijk- en luisteronderzoeken gevraagd of om cijfers over toegankelijkheid, bereikbaarheid en naamsbekendheid. Dergelijke voorwaarden raken niet aan de onafhankelijkheid van het media-aanbod en zijn daarom niet in strijd met de Mediawet.

In de geëvalueerde gemeentelijke beschikkingen zijn geen voorwaarden aangetroffen die in strijd zijn met de Mediawet. Hieruit valt op te maken dat gemeenten de redactionele en journalistieke onafhankelijkheid van de media-instellingen respecteren.

Conclusies

De door het Commissariaat uitgevoerde evaluatie van de bekostiging van de lokale publieke media-instellingen, over de periode 2022-2024 heeft geleid tot de volgende conclusies:

- 1.** De kwaliteit van de jaarlijkse inhoudelijke en financiële verantwoording laat opnieuw verbetering zien. Deze ontwikkeling wijst op een verdere versterking van de administratieve organisatie en de naleving van verslaggevingsvereisten door de media-instellingen.
- 2.** Gedurende de evaluatieperiode ontbrak bij gemiddeld 19% (2024: 24%) van de jaarstukken van de grotere media-instellingen (18% van de totale populatie, met een totaal aan baten ter waarde van € 200.000 of meer) een goedkeurende controle-verklaring bij de jaarrekening. Deze uitkomst wijst op mogelijke risico's in de uitvoerbaarheid en proportionaliteit van dit vereiste.
- 3.** De bekostigingsbijdrage (51%), gemeentelijke subsidies (9%) en niet-gemeentelijke subsidies (14%) vormen het fundament van de financiering van de lokale publieke mediadiensten. Baten uit reclame vormen met 12% een belangrijke component. Programma-gebonden bijdragen van derden (7%) en overige baten (5%) dragen licht bij. Andere financieringsbronnen spelen een fractionele (niet materiele) rol van betekenis. Gedurende de evaluatieperiode bedroegen de totaal verantwoorde baten gemiddeld € 38,27 miljoen per jaar, tegenover € 31,01 miljoen in de voorgaande evaluatieperiode. De totaal verantwoorde publieke baten bedroegen gemiddeld € 28,43 miljoen (74%) per jaar, tegenover € 21,14 miljoen (68%) in de voorgaande evaluatieperiode.

4. Een aanzienlijk deel (64%) van de media-instellingen realiseert minder dan 40% van de totale financiering uit niet-publieke middelen en bereikt daarmee niet de sectoreigen ambitie.
5. Bij ruim een kwart van de media-instellingen (31%, tegenover 25%) wordt de financiële positie aangemerkt als ongezond. Daarnaast werd de financiële positie van 4% (tegenover 3%) als gezond, maar zorgelijk aangemerkt. Bij media-instellingen met een verzorgingsgebied van 20.000 huishoudens lagen deze percentages hoger (ongezond: 39% tegenover 29%; zorgelijk: 3% tegenover 2%). Een groter verzorgingsgebied leidt derhalve niet per definitie tot een betere financiële gezondheid.
6. In absolute zin voldoen alle gemeenten aan de bekostigingsplicht. In relatieve zin was aan het begin van de evaluatieperiode een daling zichtbaar in het aantal gemeenten dat op of boven het richtsnoerbedrag bekostigde. Tijdens de evaluatieperiode vond herstel plaats. In het derde evaluatiejaar voldeed 70% van de gemeenten in relatieve zin aan de bekostigingsplicht; gemiddeld 58% over de gehele evaluatieperiode, tegenover 63% in de voorgaande periode.
7. Gemeenten hebben de plicht om alle kosten te vergoeden die een rechtstreeks verband houden met het verzorgen van de mediadienst, voor zover deze kosten niet op andere wijze zijn gedekt. Tegelijkertijd moet een media-instelling, met uitzondering van baten uit nevenactiviteiten, alle inkomsten gebruiken voor het verzorgen van de mediadienst. Desondanks realiseerde de helft (50%) van de media-instellingen een negatief resultaat, tegenover 36% in de voorgaande periode.
8. Gemeenten hebben de verantwoordelijkheid om de continuïteit van de bekostiging van de mediadienst en het functioneren van de media-instellingen te waarborgen. Desondanks bedroeg gedurende de evaluatieperiode het percentage media-instellingen met een negatief eigen vermogen gemiddeld 8,70%, tegenover 9,80% over de voorgaande periode. Een negatief eigen vermogen maakt de continuïteit van de organisatie en daarmee de uitvoering van de media-opdracht onzeker.
9. In de gemeentelijke beschikkingen zijn wel voorschriften aangetroffen zoals toestemmingsvereisten of verantwoordingseisen. Deze voorschriften richten zich op de professionaliteit, stabiliteit en onafhankelijkheid van de publieke mediadienst en zijn niet in strijd met de Mediawet. Hieruit blijkt dat gemeenten de onafhankelijkheid van de media-instellingen respecteren.
10. Bij media-instellingen waarvan het verzorgingsgebied meerdere gemeenten omvat (streekomroepen), blijkt in de praktijk nauwelijks sprake van een gezamenlijke invulling van het bekostigingsproces en bijbehorende toezichtstaken. Hierdoor blijft het toezicht op een rechtmatige en doelmatige besteding van publieke middelen en de naleving van de gestelde voorwaarden gefragmenteerd en relatief beperkt.

Bijlagen

Bijlage 1: Artikel 2.170b van de Mediawet 2008

Artikel 2.170b van de Mediawet 2008 vormt de basis voor de gemeentelijke bekostigingsplicht. De bepaling luidt als volgt:

1. Het College van Burgemeester en Wethouders zorgt voor de bekostiging van het functioneren van de lokale publieke media-instelling als de gemeenteraad een advies als bedoeld in artikel 2.62, eerste lid heeft uitgebracht en daarbij positief heeft geadviseerd over de vraag of de instelling voldoet aan de eis, als bedoeld in artikel 2.61, tweede lid, onderdeel c.
2. De bekostiging betreft vergoeding van de kosten die rechtstreeks verband houden met het verzorgen van de lokale publieke mediadienst, voor zover die kosten niet op andere wijze zijn gedekt, op zodanige wijze dat op lokaal niveau in een toereikend media-aanbod kan worden voorzien en continuïteit van de bekostiging is gewaarborgd.
3. Als twee of meer gemeenteraden gezamenlijk een advies als bedoeld in artikel 2.62, eerste lid hebben uitgebracht, en daarbij positief hebben geadviseerd over de vraag of de instelling voldoet aan de eis bedoeld in artikel 2.61, tweede lid, onderdeel c, zorgen de Colleges van Burgemeester en Wethouders van de desbetreffende gemeenten gezamenlijk voor de bekostiging, bedoeld in het eerste lid.
4. Aan de bekostiging worden geen voorschriften verbonden die in strijd zijn met het bepaalde bij of krachtens deze wet.
5. Onze minister zendt telkens na drie jaar aan de Staten-Generaal een verslag over de doeltreffendheid en de effecten van het bepaalde in dit artikel in de praktijk.

Bijlage 2: Omvang van het speelveld

2024

Huishoudens		Gem. (n)	PMI's (n)	Huishoudens	Gemiddeld	Verschil	%
Van	Tot						
-	10.000	89	32	238.340	7.448	148	2%
10.000	20.000	126	71	1.013.055	14.268	-355	-2%
20.000	50.000	90	76	2.371.685	31.206	671	2%
50.000	100.000	21	35	2.469.105	70.546	812	1%
100.000	=>	8	11	2.215.557	201.414	-14.920	-7%
Totaal		334	225	8.307.742	36.923	2.791	8%

2023

Huishoudens		Gem. (n)	PMI's (n)	Huishoudens	Gemiddeld	Verschil	%
Van	Tot						
-	10.000	89	32	236.868	7.402	134	2%
10.000	20.000	123	71	1.005.893	14.168	(438)	-3%
20.000	50.000	85	73	2.269.853	31.094	961	3%
50.000	100.000	21	36	2.560.856	71.135	542	1%
100.000	=>	7	9	1.979.439	219.938	(8.046)	-4%
Totaal		325	221	8.052.909	36.439	2.943	9%

2022

Huishoudens		Gem. (n)	PMI's (n)	Huishoudens	Gemiddeld	Verschil	%
Van	Tot						
-	10.000	85	33	248.241	7.522	341	5%
10.000	20.000	129	74	1.071.295	14.477	(147)	-1%
20.000	50.000	83	80	2.447.332	30.592	(150)	0%
50.000	100.000	22	32	2.256.189	70.506	(626)	-1%
100.000	=>	7	10	2.062.892	206.289	(29.625)	-13%
Totaal		326	229	8.085.949	35.310	3.106	10%

Gemiddeld

Huishoudens		Gem. (n)	PMI's (n)	Huishoudens	Gemiddeld	Verschil	%
Van	Tot						
-	10.000	88	32	241.150	7.458	209	3%
10.000	20.000	126	72	1.030.081	14.307	(311)	-2%
20.000	50.000	86	76	2.362.957	30.956	484	2%
50.000	100.000	21	34	2.428.717	70.739	266	0%
100.000	=>	7	10	2.085.963	208.596	(17.332)	-8%
Totaal		328	225	8.148.867	36.217	2.954	9%

Bijlage 3: Bekostigingsbaten versus totale baten

Publieke / eigen inkomsten

0 - 10.000	2024			2023			2022			2022-2024	
	Baten uit	EUR	Aantal	Gem.	EUR	Aantal	Gem.	EUR	Aantal	Gem.	Totaal
Bekostiging	374.567	30	12.486	386.639	30	12.888	382.715	31	12.346	1.143.921	381.307
Gem. subsidies	73.342	10	7.334	76.579	9	8.509	56.557	9	6.284	206.478	68.826
Niet-gem. subsidies	-	-		26.594	2	13.297	4.256	2	2.128	30.850	10.283
Subtotaal	447.909	30	14.930	489.812	30	16.327	443.528	31	14.307	1.381.249	460.416
Aandeel	52%		52%	51%		51%	43%		43%	48%	48%
Totale Baten	867.427	30	28.914	964.144	30	32.138	1.026.439	31	33.111	2.858.010	952.670

10.000 - 20.000	2024			2023			2022			2022-2024	
	Baten uit	EUR	Aantal	Gem.	EUR	Aantal	Gem.	EUR	Aantal	Gem.	Totaal
Bekostiging	1.839.884	71	25.914	1.604.551	69	23.254	1.602.472	72	22.257	5.046.907	1.682.302
Gem. subsidies	499.985	31	16.129	316.308	24	13.179	427.266	27	15.825	1.243.559	414.520
Niet-gem. subsidies	37.670	3	12.557	25.974	4	6.494	12.213	2	6.107	75.857	25.286
Subtotaal	2.377.540	71	33.486	1.946.832	69	28.215	2.041.951	72	28.360	6.366.323	2.122.108
Aandeel	63%		63%	58%		58%	60%		60%	60%	60%
Totale Baten	3.761.715	71	52.982	3.348.788	69	48.533	3.413.320	72	47.407	10.523.823	3.507.941

20.000 - 50.000	2024			2023			2022			2022-2024	
	Baten uit	EUR	Aantal	Gem.	EUR	Aantal	Gem.	EUR	Aantal	Gem.	Totaal
Bekostiging	4.627.471	73	63.390	4.051.453	72	56.270	3.777.228	77	49.055	12.456.152	4.152.051
Gem. subsidies	1.221.384	35	34.897	1.218.682	29	42.024	756.595	26	29.100	3.196.661	1.065.554
Niet-gem. subsidies	2.820.362	16	176.273	1.999.125	17	117.596	514.617	15	34.308	5.334.104	1.778.035
Subtotaal	8.669.217	73	118.756	7.269.259	72	100.962	5.048.441	77	65.564	20.986.917	6.995.639
Aandeel	77%		77%	79%		79%	65%		65%	75%	75%
Totale Baten	11.194.436	73	153.348	9.150.359	72	127.088	7.711.439	77	100.149	28.056.233	9.352.078

50.000 - 100.000	2024			2023			2022			2022-2024	
	Baten uit	EUR	Aantal	Gem.	EUR	Aantal	Gem.	EUR	Aantal	Gem.	Totaal
Bekostiging	5.524.238	35	157.835	4.839.097	35	138.260	4.113.096	31	132.681	14.476.431	4.825.477
Gem. subsidies	1.239.287	14	88.521	1.416.283	16	88.518	1.084.511	12	90.376	3.740.081	1.246.694
Niet-gem. subsidies	4.170.389	18	231.688	2.825.926	14	201.852	674.172	9	74.908	7.670.487	2.556.829
Subtotaal	10.933.914	35	312.398	9.081.306	35	259.466	5.871.779	31	189.412	25.886.999	8.629.000
Aandeel	77%		77%	75%		75%	67%		67%	74%	74%
Totale Baten	14.157.520	35	404.501	12.131.116	35	346.603	8.805.820	31	284.059	35.094.456	11.698.152

100.000 - =>	2024			2023			2022			2022-2024	
	Baten uit	EUR	Aantal	Gem.	EUR	Aantal	Gem.	EUR	Aantal	Gem.	Totaal
Bekostiging	9.581.651	11	871.059	7.796.141	9	866.238	7.648.158	10	764.816	25.025.950	8.341.983
Gem. subsidies	670.479	9	74.498	1.399.566	8	174.946	270.248	5	54.050	2.340.293	780.098
Niet-gem. subsidies	2.238.898	10	223.890	724.286	3	241.429	329.825	5	65.965	3.293.009	1.097.670
Subtotaal	12.491.028	11	1.135.548	9.919.993	9	1.102.221	8.248.231	10	824.823	30.659.252	10.219.751
Aandeel	83%		83%	81%		81%	75%		75%	80%	80%
Totale Baten	15.094.628	11	1.372.239	12.242.248	9	1.360.250	10.937.813	10	1.093.781	38.274.689	12.758.230

Totaal	2024			2023			2022			2022-2024	
	Baten uit	EUR	Aantal	Gem.	EUR	Aantal	Gem.	EUR	Aantal	Gem.	Totaal
Bekostiging	21.947.811	220	99.763	18.677.880	215	86.874	17.523.670	221	79.293	58.149.361	19.383.120
Gem. subsidies	3.704.477	99	37.419	4.427.417	86	51.482	2.595.177	79	32.850	10.727.072	3.575.691
Niet-gem. subsidies	9.267.319	47	197.177	5.601.905	40	140.048	1.535.083	33	46.518	16.404.307	5.468.102
Subtotaal	34.919.607	220	158.725	28.707.202	215	133.522	21.653.930	221	97.982	85.280.740	28.426.913
Aandeel	77%		77%	76%		76%	68%		68%	74%	74%
Totale Baten	45.075.726	220	204.890	37.836.655	215	175.984	31.894.830	221	144.320	114.807.211	38.269.070

Bijlage 4: Financiële positie lokale publieke media-instellingen

Huishoudens	2024		2023		2022		Gemiddeld 2022-2024	
	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%
0 - 10.000								
Gezond	25	83%	26	81%	26	79%	26	81%
Ongezond	5	17%	6	19%	7	21%	6	19%
Totaal	30	100%	32	100%	33	100%	32	100%
Gezond maar zorgelijk	1	3%	1	3%	-	0%	1	2%

Huishoudens	2024		2023		2022		Gemiddeld 2022-2024	
	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%
10.000 - 20.000								
Gezond	59	83%	53	75%	60	81%	57	80%
Ongezond	12	17%	18	25%	14	19%	15	20%
Totaal	71	100%	71	100%	74	100%	72	100%
Gezond maar zorgelijk	5	7%	4	6%	3	4%	4	6%

Huishoudens	2024		2023		2022		Gemiddeld 2022-2024	
	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%
20.000 - 50.000								
Gezond	45	62%	54	74%	60	75%	53	70%
Ongezond	28	38%	19	26%	20	25%	22	30%
Totaal	73	100%	73	100%	80	100%	75	100%
Gezond maar zorgelijk	5	7%	4	5%	3	4%	4	5%

Huishoudens	2024		2023		2022		Gemiddeld 2022-2024	
	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%
50.000 - 100.000								
Gezond	9	26%	16	44%	20	63%	15	44%
Ongezond	26	74%	20	56%	12	38%	19	56%
Totaal	35	100%	36	100%	32	100%	34	100%
Gezond maar zorgelijk	-	0%	-	0%	1	3%	0	1%

Huishoudens	2024		2023		2022		Gemiddeld 2022-2024	
	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%
100.000 - =>								
Gezond	3	27%	3	33%	5	50%	4	37%
Ongezond	8	73%	6	67%	5	50%	6	63%
Totaal	11	100%	9	100%	10	100%	10	100%
Gezond maar zorgelijk	-	0%	-	0%	-	0%	-	0%

Huishoudens	2024		2023		2022		Gemiddeld 2022-2024	
	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%
Totaal								
Gezond	141	64%	152	69%	171	75%	155	69%
Ongezond	79	36%	69	31%	58	25%	69	31%
Totaal	220	100%	221	100%	229	100%	223	100%
Gezond maar zorgelijk	11	5%	9	4%	7	3%	9	4%

Bijlage 5: Financiële positie versus relatieve bekostiging

Bekostiging < 0,95 X Richtsnoerbedrag

Huishoudens	2024		2023		2022		Gemiddeld 2022-2024	
	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%
Totaal								
Gezond	42	65%	79	75%	84	82%	68	74%
Ongezond	23	35%	27	25%	18	18%	23	26%
Totaal	65	100%	106	100%	102	100%	91	100%

0,95 X R.S < Bekostiging < 1,05 X Richtsnoerbedrag

Huishoudens	2024		2023		2022		Gemiddeld 2022-2024	
	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%
Totaal								
Gezond	62	70%	41	72%	50	70%	51	71%
Ongezond	27	30%	16	28%	21	30%	21	29%
Totaal	89	100%	57	100%	71	100%	72	100%

Bekostiging >= 1,05 X Richtsnoerbedrag

Huishoudens	2024		2023		2022		Gemiddeld 2022-2024	
	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%
Totaal								
Gezond	37	56%	32	55%	37	66%	35	59%
Ongezond	29	44%	26	45%	19	34%	25	41%
Totaal	66	100%	58	100%	56	100%	60	100%

Totaal

Huishoudens	2024		2023		2022		Gemiddeld 2022-2024	
	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%
Totaal								
Gezond	141	64%	152	69%	171	75%	155	69%
Ongezond	79	36%	69	31%	58	25%	69	31%
Totaal	220	100%	221	100%	229	100%	223	100%

Bijlage 6: Verdeling relatieve bekostiging naar omvang gemeente

Verdeling (aantallen) relatieve bekostiging naar omvang gemeente

Huishoudens		2024				2023				2022			
		< 95%	95% - 105%	> 105%	Totaal	< 95%	95% - 105%	> 105%	Totaal	< 95%	95% - 105%	> 105%	Totaal
0	10.000	26	39	15	80	41	29	12	82	41	23	14	78
10.000	20.000	33	54	34	121	55	32	26	113	53	48	20	121
20.000	30.000	19	29	8	56	28	17	6	51	27	17	6	50
30.000	40.000	8	7	4	19	12	4	4	20	8	7	3	18
40.000	50.000	1	6	4	11	4	2	5	11	5	3	4	12
50.000	60.000	2	1	3	6	0	2	3	5	3	2	2	7
60.000	70.000	1	2	1	4	2	1	1	4	0	1	2	3
70.000	80.000	1	2	3	6	3	2	2	7	2	0	2	4
80.000	90.000	1	1	1	3	1	0	1	2	1	1	1	3
90.000	100.000	1	1	0	2	2	1	0	3	1	1	1	3
100.000	=>	1	1	6	8	1	1	5	7	2	0	5	7
Totaal		94	143	79	316	149	91	65	305	143	103	60	306

Verdeling (percentages) relatieve bekostiging naar omvang gemeente

Huishoudens		2024				2023				2022			
		< 95%	95% - 105%	> 105%	Totaal	< 95%	95% - 105%	> 105%	Totaal	< 95%	95% - 105%	> 105%	Totaal
0	10.000	33%	49%	19%	25%	50%	35%	15%	27%	53%	29%	18%	25%
10.000	20.000	27%	45%	28%	38%	49%	28%	23%	37%	44%	40%	17%	40%
20.000	30.000	34%	52%	14%	18%	55%	33%	12%	17%	54%	34%	12%	16%
30.000	40.000	42%	37%	21%	6%	60%	20%	20%	7%	44%	39%	17%	6%
40.000	50.000	9%	55%	36%	3%	36%	18%	45%	4%	42%	25%	33%	4%
50.000	60.000	33%	17%	50%	2%	0%	40%	60%	2%	43%	29%	29%	2%
60.000	70.000	25%	50%	25%	1%	50%	25%	25%	1%	0%	33%	67%	1%
70.000	80.000	17%	33%	50%	2%	43%	29%	29%	2%	50%	0%	50%	1%
80.000	90.000	33%	33%	33%	1%	50%	0%	50%	1%	33%	33%	33%	1%
90.000	100.000	50%	50%	0%	1%	67%	33%	0%	1%	33%	33%	33%	1%
100.000	=>	13%	13%	75%	3%	14%	14%	71%	2%	29%	0%	71%	2%
Totaal		30%	45%	25%	100%	49%	30%	21%	100%	47%	34%	20%	100%

Colofon

Rapport Evaluatie Bekostiging Lokale Publieke Media-Instellingen 2022-2024 is een uitgave van het Commissariaat voor de Media

Het Commissariaat bevordert betrouwbaar en pluriform media-aanbod voor iedereen.

Vormgeving

Osage, Utrecht

Commissariaat voor de Media

Hoge Naarderweg 78
1217 AH Hilversum

Postbus 1426
1200 BK Hilversum

035 773 77 00
cvdm@cvdm.nl
www.cvdm.nl

TER ONDERTEKENING

Aan: MOCW

Media en Creatieve Industrie

Van

Deze nota wordt met een Kamerbrief meegestuurd: **Ja**

nota

Brieven TK en EK over stand van zaken versterking lokale
omroepen en toekomstige bekostiging

Datum

12 mei 2026

Referentie

63351022

Bijlagen

- 1) Kamerbrief TK
- 2) Kamerbrief EK
- 3) Evaluatie CvdM 2022-2024
- 4) Motie Ceder c.s.

Aanleiding

- U informeert de Tweede en Eerste Kamer met bijgevoegde (identieke) brieven over twee zaken (bijlage 1 en 2).
- Ten eerste de actuele stand van zaken van het wetsvoorstel ter versterking van de lokale publieke omroepen, inclusief meer inzicht in de toekomstige bekostiging van lokale omroepen vanaf 2028 en de mogelijke rol van gemeenten hierbij. Daarmee geeft u uitvoering aan de motie Ceder c.s. (bijlage 4).
- Ten tweede informeert u het parlement over de meest recente periodieke rapportage van het Commissariaat voor de Media over de bekostiging van lokale omroepen in de periode 2022-2024 (bijlage 3).

Geadviseerd besluit

Indien u met beide brieven akkoord bent, wordt u verzocht ze te ondertekenen, waarna ze naar de Tweede en Eerste Kamer worden verstuurd.

Kernpunten

- De brieven aan de Tweede en Eerste Kamer zijn identiek.
- In de brieven licht u toe wat de stand van zaken is van de stelselherziening lokale omroepen, en hoe de verdere planning eruit ziet.
- U geeft in de brieven meer inzicht in het verwachte totaalbudget voor de lokale omroepen in het nieuwe stelsel vanaf 2028. Ook laat u met een tabel zien wat de verwachte bedragen vanaf 2028 per lokaal verzorgingsgebied zijn, op basis van de huidige ramingen en gegevens.
 - o Goed om te weten is dat de NLPO als koepelorganisatie afgelopen april een *position paper* publiceerde waarin ook een tabel met voorziene bedragen per verzorgingsgebied staat.¹ De bedragen per verzorgingsgebied uit dit *position paper* komen niet overeen met de tabel in de Kamerbrieven. Dit komt met name doordat de NLPO van een ander (lager) totaalbedrag per 2028 vanuit het Rijk uitgaat dan op basis van de huidige stand van zaken is voorzien.
 - o Ook vergelijkt de NLPO voorziene structurele bedragen vanuit het Rijk met de tijdelijke professionaliseringssubsidies die veel lokale omroepen momenteel van het Stimuleringsfonds voor de Journalistiek krijgen. In de Kamerbrieven plaatst u een nuancering bij een dergelijke vergelijking.

¹ https://www.nlpo.nl/wp-content/uploads/2026/04/Position-paper-NLPO-versterking-lokale-publieke-omroepen_.pdf

Datum
14 april 2026

- Voorts gaat u in de Kamerbrieven in op de mogelijke rol van gemeenten bij de toekomstige bekostiging van lokale omroepen, en beschrijft u de resultaten van een enquête die de VNG onder gemeenten heeft uitgezet over dit onderwerp. Hiermee geeft u uitvoering aan de bijgevoegde motie-Ceder c.s.
- Ten slotte biedt u de Kamers de evaluatie aan die het Commissariaat uitvoerde over de bekostiging van de lokale omroepen gedurende de periode 2022-2024. U benoemt een aantal conclusies uit dat rapport in de brieven.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

n.v.t.